

**Akční plán rozvoja okresu Lučenec
v znení dodatku č. 3**

Obsah

I. Analýza nepriaznivého hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho stavu okresu Lučenec.....	3
II. Zhodnotenie rozvojového potenciálu okresu Lučenec	9
III. Východiská Akčného plánu	11
IV. Návrhy opatrení a úloh na zabezpečenie realizácie a plnenia Akčného plánu okresu Lučenec, časový harmonogram, spôsoby a zdroje financovania.....	14
A. Systémové opatrenia Akčného plánu na úrovni okresu Lučenec	18
B. Prioritná oblasť Podnikanie a lepšie pracovné miesta/Dopytová stránka trhu práce	18
C. Prioritná oblasť Vzdelávanie, flexibilita a kariéra/Ponuková stránka trhu práce	23
D. Prioritná oblasť Moderné a dostupné verejné služby	26
E. Prioritná oblasť Udržateľná mobilita pracovnej sily	29
F. Systémové a podporné systémové opatrenia na realizáciu Akčného plánu okresu Lučenec na úrovni BBSK	29
G. Podporné systémové opatrenia na realizáciu Akčného plánu na úrovni ústrednej štátnej správy	30
H. Spôsoby a zdroje financovania Akčného plánu rozvoja okresu Lučenec.....	31
V. Proces monitorovania a hodnotenie dosiahnutého pokroku v zlepšení hospodárskej, sociálnej a environmentálnej situácii v okrese Lučenec.....	32
VI. Integrácia už existujúcich rezortných programov, resp. prierezových programov a návrh odstránenia prekážok na ich využívanie	33

I. Analýza nepriaznivého hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho stavu okresu Lučenec

Okres Lučenec bol 15. decembra 2015 v súlade so zákonom č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov zaradený Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ÚPSVaR“) do zoznamu najmenej rozvinutých okresov (ďalej len „NRO“). Následne bol Akčnou radou pre rozvoj okresu v spolupráci so sociálno-ekonomickými partnermi z územia, najmä zástupcami miest a obcí okresu Lučenec, zástupcami štátnej správy v okrese, Regionálnou rozvojovou agentúrou Lučenec (ďalej len „RRA Lučenec“), mimovládny organizáciami podnikateľskými subjektmi vypracovaný päťročný Akčný plán rozvoja okresu (ďalej len „Akčný plán“).

Dôvodom zaradenia okresu Lučenec medzi najmenej rozvinuté okresy je dlhodobo evidovaná vysoká miera nezamestnanosti. Jej priemerná výška počas obdobia 2013 - 2016 sa pohybovala medzi 21,6 % a 17,5 %, kým za rovnaké obdobie sa priemerná miera nezamestnanosti na Slovensku pohybovala medzi 14,7 % a 10,1 % (ÚPSVaR, 2016). Hospodársky rast a znižovanie nezamestnanosti na Slovensku sa v okrese Lučenec v dostatočnom rozsahu neprejavili.

Okres Lučenec sa nachádza v Novohradskom regióne, v Banskobystrickom kraji. Je kultúrnym a hospodárskym strediskom Novohradu a prirodzeným geografickým centrom južnej časti stredného Slovenska. Na západe, severe a východe susedí so 4 okresmi Banskobystrického kraja – Detva, Veľký Krtíš, Poltár a Rimavská Sobota, ktoré sú s výnimkou Detvy tiež zaradené medzi NRO. Južná hranica okresu je zároveň štátnou hranicou s Maďarskom. Územie okresu Lučenec sa rozkladá na ploche 825,6 km², má viac ako 74 tisíc obyvateľov, hustota zaľudnenia v okrese je 89,9 obyvateľov/km². V okrese Lučenec sú dve mestá, Lučenec a Filákov a 55 obcí. Až 5 obcí okresu má menej ako 200 obyvateľov, 22 je v kategórii 200 až 499 obyvateľov, 18 v kategórii 500 až 999 obyvateľov a 10 obcí je v kategórii 1000 až 5000 obyvateľov (ŠÚ SR, DATAcube, k 31.12.2015).

Napriek tomu, že okres sa nachádza v periférnej polohe vo vzťahu k centráram osídlenia a hlavným urbanizačným osiam SR, je veľmi blízko aglomerácii s viac ako 2 mil. obyvateľmi len 150 km vzdalenej Budapešti s letiskom a ďalšou infraštruktúrou. **Okres leží na križovatke hlavných ciest a železničných trás spájajúcich Bratislavu s Košicami a Budapešť s Varšavou. Pri 70 km vzdialenom meste Hatvan je napojenie na európsku diaľničnú sieť. Maďarská strana buduje rýchlostnú komunikáciu Hatvan – Salgótarján.**

Rozvoj dopravnej štruktúry v okrese Lučenec a v jeho okolí na slovenskej strane je orientovaný prioritne v smere západ – východ; v budúcnosti sa však predpokladá vybudovanie rýchlostnej komunikácie v trase medzinárodného ťahu E571 (Brno - Trenčín - Zvolen - Rimavská Sobota - Košice). Súčasná parametre cesty E 571 v okrese nevyhovujú platným požiadavkám pre cesty tohto významu. Rozvoj okresu si vyžaduje napojenie na Bratislavu a Košice diaľnicou alebo rýchlostnou komunikáciou. Lepšej dostupnosti do okresu Lučenec pomôže v súčasnosti budovaná rýchlostná cesta, ktorá zatiaľ končí na hranici okresu Lučenec v obci Kriváň (okres Detva).

V okrese Lučenec sa nachádza železničná sieť, ktorá je napojená na južný železničný ťah Bratislava Zvolen - Lučenec - Jesenské - Košice, s možnosťou napojenia do Maďarska (Filákov – Salgótarján). Lokálne letisko Boľkovce je vzdialené len 5 km od mesta Lučenec.

V okrese Lučenec sa nachádzajú náleziská silikátových nerudných surovín. Tento región je tiež bohatý na stavebné kamene - bazalt, mastenec, vápenec, azbestové horniny, magnezit. V oblasti Novohradu a Gemera predstavuje ťažba nerastných surovín okolo 40 % celkovej produkcie stavebných materiálov v regióne. **V okrese sa zároveň nachádzajú náleziská magnezitu.** Veľké ložiská kryštalického magnezitu sú viazané hlavne na karbónske vápence a dolomity v Slovenskom Rudohorív pásme od Lučencapo Košicea Ochtinú(Jeľšava, Lubeník, Burda, Podrečany 9 km od Lučenca, Dúbrava).

Podľa počtu obyvateľov patrí okres Lučenec medzi stredne veľké okresy Slovenska. K 31.12.2015 bolo v okrese 74 106 obyvateľov. Podľa oficiálnych štatistík žilo v okrese 61 % obyvateľov slovenskej národnosti, 23 % obyvateľov maďarskej národnosti a necelé 3 % rómskej národnosti.

Tabuľka č. 1 Obyvateľstvo podľa národnosti k 31.12.2014 (v %)

	Okres Lučenec	Banskobystrický samosprávny kraj	Slovensko
Slovenská	61,4	77,2	81,2
Maďarská	23,4	10,4	8,4
Rómska	2,7	2,3	2,0
Ostatné národnosti	12,5	10,1	8,4

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2015, ŠÚ SR 2016, Tab. 02_04.

Vekovou štruktúrou sa okres Lučenec výrazne nelíši od slovenského priemeru, aj keď patrí k mladším v Banskobystrickom kraji.

Tabuľka č. 2 Obyvateľstvo podľa základných vekových skupín k 31.12.2014 (v % a rokoch)

	Okres Lučenec	Banskobystrický samosprávny kraj	Slovensko
Predproduktívny vek (0-14 rokov)	15,5	14,6	15,3
Produktívny vek (15-64 rokov)	70,3	70,9	70,7
Poproduktívny vek (65- rokov)	14,2	14,5	14,0
Priemerný vek	40,1	40,6	39,9

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2015, ŠÚ SR 2016, Tab.02_05 a 02_06.

Dlhodobá vysoká nezamestnanosť v okrese Lučenec je spôsobená špecifickými faktormi a dopadmi hospodárskej politiky a sociálnej politiky, inštitucionálnych nastavení a vývoja na globálnych a lokálnych trhoch, hlavne nedostatočne rozvinutou technickou infraštruktúrou územia ako prihraničného okresu, nevhodnou kvalifikáciou pracovnej sily, odchodom mladej kvalifikovanej sily z okresu, nedostatočne diverzifikovanou miestnou ekonomikou nedostatočne využívajúcej miestne zdroje a nerozvinutou štruktúrou vzdelávacích inštitúcií v kontexte celoživotného vzdelávania.

Napriek tomu, že miera evidovanej nezamestnanosti v okrese výrazne klesla z 25 % v roku 2003 a 24 % v roku 2009 (keď sa najviac prejavili dôsledky finančnej krízy na trhu práce) na 17,5 % v roku 2015, čím sa vrátil na svoju najnižšiu úroveň v okrese, oproti slovenskému priemeru je vyššia takmer o 7 percentuálnych bodov.

Tabuľka č. 3. Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti v okrese Lučenec a na Slovensku vo vybraných rokoch

	2003	2005	2007	2009	2011	2013	2015
Lučenec	25,0	20,3	17,5	23,3	24,3	21,6	17,5
Slovensko	15,6	11,4	8,0	12,7	13,6	13,5	10,6

Zdroj: ŠÚ SR, DATAcube 2016

V okrese Lučenec bolo ku koncu apríla 2016 evidovaných 6 912 uchádzačov o zamestnanie, z toho 5 708 ako disponibilných uchádzačov o zamestnanie. Miera nezamestnanosti dosiahla 16,5 %. Najviac uchádzačov o zamestnanie (ďalej len „UoZ“) sú pomocní nekvalifikovaní pracovníci, pracovníci v službách a v obchode, technici a odborní pracovníci.

Medzi UoZ je vysoký podiel nezamestnaných s neukončeným základným vzdelaním a základným vzdelaním, výrazne prevyšujúci krajský aj slovenský priemer.

Tabuľka č.4. Štruktúra UoZ podľa najvyššie dosiahnutého vzdelania k 31.4.2016

	Okres Lučenec	Banskobystrický samosprávny kraj	Slovensko
Neukončené základné, v %	12,9	7,7	5,4
Základné, v %	33,1	29,3	24,9
Stredné, v %	49,7	56,1	59,9
Vyššie a vysokoškolské, v %	4,3	6,9	9,8

Zdroj: UPSVaR

Štruktúra nezamestnaných podľa doby trvania nezamestnanosti sa pritom nelíši od krajského priemeru. **Viac, ako dve tretiny nezamestnaných je bez práce dlhšie, ako 3 roky.** Podľa vekovej štruktúry UoZ je najvyšší podiel nezamestnaných vo veku 35 až 44 rokov, až štvrtina.

Tabuľka č. 5. Štruktúra UoZ podľa doby trvania nezamestnanosti k 31.4.2016

	Okres Lučenec	Banskobystrický samosprávny kraj	Slovensko
Do 12 mesiacov, v %	41,2	41,7	48,3
12 až 36 mesiacov, v %	22,3	22,1	22,6
37 a viac mesiacov, v %	36,5	36,2	29,1

Zdroj: UPSVaR

Tabuľka č. 6. Štruktúra UoZ podľa veku k 31.4.2016

	Okres Lučenec	Banskobystrický samosprávny kraj	Slovensko
Menej ako 25 rokov	14,1	13,6	14,3
25 – 34 rokov	22,9	23,2	24,0
35 – 44 rokov	25,3	24,7	24,4
45 – 54 rokov	23,3	23,3	22,4
55 rokov a viac	14,4	15,2	14,9

Zdroj: UPSVaR

Nízke mzdy v okrese Lučenec nepredstavujú výraznú motiváciu zamestnania sa v tomto okrese zvlášť pre mužov. Muži v okrese v roku 2014 v priemere zarábali o takmer 300 eur menej, ako v Bratislave a o 140 eur menej, ako bol krajský priemer. Mzdy žien sa zďaleka tak výrazne nelíšili.

Tabuľka č.7. Priemerná hrubá nominálna mesačná mzda zamestnanca podľa pohlavia v roku 2014 v (EUR)

	Okres Lučenec	Banskobystrický samosprávny kraj	Slovensko
spolu	733	837	957
muži	779	920	1076
ženy	683	749	824

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2015, ŠÚ SR 2016, Tab.03_09

Napriek výborným podmienkam pre poľnohospodárstvo, okres Lučenec je priemyselným okresom: priemysel zamestnáva 33 % zamestnancov, kým slovenský priemer je o 4 percentuálne body nižší. **Ďalším najväčším zamestnávateľom je obchod, zdravotníctvo, vzdelávanie a verejná správa.** Dôležitosť štátu ako zamestnávateľa môže vysvetľovať nižší rozdiel v mzdách žien.

Tabuľka č. 8. Priemerný počet zamestnancov podľa odvetví v roku 2014 v (%)

	Okres Lučenec	Banskobystrický samosprávny kraj	Slovensko
Poľnohospodárstvo	4	4	3
Priemysel	33	28	29
Stavebníctvo	4	4	4
Veľkoobchod a maloobchod	13	14	14
Doprava a skladovanie	8	8	7
Verejná správa	10	12	9
Vzdelávanie	10	11	10
Zdravotníctvo	12	9	7
Ostatné	6	10	17

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2015, ŠÚ SR 2016, Tab.03_10

Významný pokles v miere nezamestnanosti je možné dosiahnuť jednak zvyšovaním vzdelanostnej úrovne a zručností pracovnej sily bez ukončeného základného vzdelania, základným vzdelaním a stredoškolským vzdelaním, vytvorením dopytu a priaznivého prostredia pre vysokokvalifikovanú pracovnú silu a zvýraznením odvetví s vyššou pridanou hodnotou, pritom náročnou na pracovnú silu, vrátane pôdohospodárstva. **Jednoznačne je potrebné urýchlene nastaviť systém stredoškolského vzdelávania tak, aby ponúkané odbory boli v súlade s potrebami trhu práce a neprodukovali absolventov s nízkou šancou uplatnenia.**

Z hľadiska nezamestnanosti absolventov stredných škôl evidovaných na ÚPSVaR Lučenec sledovaného každoročne k 30. 6. mieru nezamestnanosti až 40% a viac dosahujú absolventi študijných a učebných odborov: kozmetička a vizážistka a mechanik stavebno-inštalračných zariadení, grafik digitálnych médií. V poslednom roku sa stav na trhu práce zlepšil pre absolventov v profesiách: stavebníctvo a stavebná výroba, mechanik – elektrotechnik, poľnohospodárske odbory. Najnižšiu nezamestnanosť vykazujú absolventi v profesiách zdravotnícky asistent, geodet.

Z hľadiska **priemyselnej výroby** veľké textilné a strojárské závody, ktoré boli v minulosti najvýznamnejším zamestnávateľom v okrese Lučenec a okolí, takmer zanikli. **Bohaté geologické zásoby stavebných hmôt sú predpokladom tradície jedného z najstarších**

priemyselných odvetví – priemyslu stavebných hmôt spolu s ďalším využitím tzv. moderných nerastov.

Významnými priemyselnými odvetviami sú potravinársky, drevársky, stavebný a kovospracujúci priemysel. Priemysel stavebných hmôt a potravinársky priemysel boli od roku 1980 nosnými odvetviami priemyselnej štruktúry územia. Priemysel v okrese je charakteristický diverzifikáciou, avšak chýbajú tu nosné profilové závody, okolo ktorých by sa rozvíjali priemyselné komplexy regiónu. Kapacita pre rozvoj priemyslu nie je ani zďaleka využitá. **V okrese sú predpoklady pre rozvoj priemyselných odvetví využívajúcich vlastné zdroje - pracovnú silu (po doplnení si vzdelania – jazyky, výpočtová technika) – napr. potravinársky a textilný priemysel, využívajúce vlastné prírodné zdroje regiónu a polohu regiónu (drevo, nerudné suroviny), subdodávky pre automobilový priemysel – vzhľadom na polohu a súčasnú orientáciu hospodárstva SR).** **K najdôležitejším výrobkom vyrábaným v okrese v oblasti stavebníctva patria tehly, strešná krytina a v oblasti drevovýroby parkety a nábytok.** Veľké rezervy má okres už v spomínanej oblasti silikátov, ktoré ponúkajú svoj potenciál a čakajú na realizáciu už niekoľko rokov plánovanej silikátovej hospodárskej zóny.

Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov v okrese Lučenec patria podniky CBA Slovakia, a.s., Banskobystrická regionálna správa ciest, a.s., JohnsonControls Lučenec, s.r.o., Ekoltech s.r.o. Fiľakovo, Thorma výroba k.s. Fiľakovo, Festap s.r.o. Fiľakovo, Dometic Slovakia s.r.o. Fiľakovo, Quercus, a.s. Lučenec, MECOM GROUP s.r.o. Humenné, SAD Lučenec, a.s. a Všeobecná nemocnica s poliklinikou.

V oblasti priemyslu sa Lučenec orientuje hlavne na dodávky pre oblasť automobilového priemyslu, kde v okresnom meste už takmer 10 rokov funguje jeden z najväčších zamestnávateľov – americká spoločnosť Johnson Controls.

Poľnohospodárska výroba je zameraná hlavne na pestovanie husto siatych obilnín a technických plodín. V okrese sú priaznivé podmienky na pestovanie teplomilnejších plodín. Dobré sa tu darí zelenine, cukrovej repe, pšenici, kukurici a jačmeňu. Na severe a západe okresu pribúda k týmto plodinám ešte ľan. V okolí Cerovej vrchoviny bola významná oblasť pestovania tabaku. Pre okres je významné aj ovocinárstvo, urodia sa aj teplomilnejšie marhule a broskyne. **V záujme prežitia poľnohospodárstva a poľnohospodárskych podnikov je nutné zabezpečiť celkovú reštrukturalizáciu výrobného procesu a zabezpečiť plánovanú výrobu jednotlivých komodít podľa potrieb trhu.** Nezanedbateľná je rozloha lúk a pasienkov využívaných prevažne na chov hovädzieho dobytku. V živočíšnej výrobe prevláda chov hovädzieho dobytku, výkrm ošípaných a chov jahniat. Zameraním lesnej výroby je produkcia drevnej hmoty pri zachovaní a zveľaďovaní lesov ako základného krajínovotvorného prvku v prírode a v celom životnom prostredí. Lesné hospodárstvo musí byť pripravené na mierne rozšírenie lesného drevného fondu a to zalesnením poľnohospodársky nevyužívaných plôch. Z celkového počtu podnikateľských subjektov v okrese pôsobí 5,9% v poľnohospodárstve.

V záujmovom území okresu Lučenec sa z hľadiska ochrany prírody a krajiny nachádza okrem 1. stupňa ochrany v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, tiež územie Chránenej krajinnnej oblasti Cerová vrchovina s 2. stupňom ochrany. Zároveň tu evidujeme niekoľko maloplošných chránených území so 4. a 5. stupňom ochrany a ich ochranné pásma (Chránený areál Volavčia kolónia, Prírodná pamiatka Čakanovský profil, Prírodná rezervácia Kerčík, Národná prírodná rezervácia Šomoška,

Prírodná pamiatka Belinské skaly, Prírodná pamiatka Soví hrad, Národná prírodná rezervácia Pohanský hrad, Prírodná rezervácia Príbrežie Ružinej, Prírodná rezervácia Ružínske jelšiny, Prírodná pamiatka Krivánsky potok). Taktiež sa tu nachádzajú územia európskeho významu NATURA 2000 (SKCHVÚ021 Poiplie a Územie európskeho významu SKUEV 0365 Dálovský močiar, SKUEV0357 Cerová vrchovina, SKUEV0358 Soví hrad). Ďalej sa tu nachádzajú vybudované náučné chodníky, rozhľadne a iné náučné lokality a náučné body ochrany prírody.

Z hľadiska rozvoja **pôdohospodárstva** má okres Lučenec osobitné postavenie dané nielen špecifickými prírodnými podmienkami, ale aj blízkosťou Budapešti - aglomerácie s 2 mil. populáciou. Okres má výrazný poľnohospodársky charakter. Vidiek ponúka mimo uplatnenia v poľnohospodárskej prvovýrobe aj menšie spracovateľské firmy a remeselnícke dielne a tak isto sa vyžíva kultúrno-historický potenciál v oblasti cestovného ruchu.

V okrese Lučenec najviac podnikov pôsobí v oblasti obchodu a ostatných služieb. Je to príznačné pre regióny v prihraničných oblastiach. V oblasti obchodu podniká 37% podnikateľských subjektov a v oblasti služieb 27% subjektov.

V súčasnosti má z hľadiska cestovného ruchu význam novovybudované kúpalisko s morskou vodou v obci Rapovce, kde sa v blízkom čase plánuje ďalšia etapa jeho budovania na aquapark s celoročnou prevádzkou, ubytovacími a stravovacími kapacitami. Významne navštevovanými miestami je hrad Šomoška) na hraniciach s Maďarskom, hrad Fiľakovo, hrad Divín, zrekonštruovaný Haličský zámok a priamo v meste Lučenec historická budova zrekonštruovanej synagógy. **V okrese sa nachádza množstvo historických pamätihodností (kostoly, stavby), budujú sa cyklotrasy, ale aj napriek tomu je okres Lučenec v oblasti cestovného ruchu poddimenzovaný.**

Mesto Fiľakovo je centrom Novohrad – **Nógrád globálneho geoparku UNESCO, prvého cezhraničného geoparku na svete.** Mesto Fiľakovo poskytuje komplexné služby v oblasti cestovného ruchu v priestoroch Novohradského turisticko – informačného centra. Geopark sa rozprestiera na ploche 1 578 km², z toho 336 km² je na území Slovenskej republiky a predstavuje územie bohaté na jedinečné geologické a prírodné hodnoty, kultúrno-historické dedičstvo, ľudové tradície, modernú kultúru, či gastronómiu. Gestorom budovania geoparku je Združenie právnických osôb Geopark Novohrad - Nógrád, ktoré bolo zaregistrované v roku 2008, jeho členmi je 28 obcí na území Slovenska. Združenie zastrešuje strategické, plánovacie, rozvojové, výchovno-vzdelávacie a prezentačné aktivity v rámci územia UNESCO geoparku, je súčasťou cezhraničného manažmentu a zúčastňuje sa aj aktivít v rámci medzinárodných štruktúr.

Najviac podnikov okresu Lučenec operuje v oblasti vnútorného obchodu a služieb, ďalej nasleduje priemysel, stavebníctvo, poľnohospodárstvo a doprava.

V okrese Lučenec je 38 materských škôl, do ktorých bolo prijatých 1742 detí. Základných škôl je 39, z toho 1-9. ročník 17, 1-4. ročník 22. Spolu je v nich 319 tried, z toho 1.-4. je 53 tried, a 1.-9. je 266 tried. Spolu ich navštevuje 5653 detí. Táto kapacita vyhovuje súčasnej potrebe okresu. V okrese Lučenec sa nepočíta spokojnosť žiakov v obciach s vyšším podielom rómskeho obyvateľstva (mesto Fiľakovo). Celkový pokles detí môže byť kompenzovaný návratom mladých ľudí do okresu.

V okrese Lučenec je spolu 10 stredných škôl, z toho sú tri gymnáziá a sedem stredných odborných škôl. V okrese Lučenec majú detašované pracovisko tri univerzity

Okres Lučenec má priemerne rozvinutú sieť zdravotníckych zariadení, sieť je fragmentovaná a koncentruje sa v okresnom meste Lučenec. Hlavná spádová nemocnica s poliklinikou sa nachádza v Lučenci v centre mesta. Nemocnica kapacitne pokrýva potreby okresu, a čiastočne pokrýva aj potreby susediacich okresov ako Poltár, Veľký Krtíš a Rimavská Sobota, a zároveň má postavenie záložnej nemocnice Fakultnej nemocnice s poliklinikou F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici pre vojenský objekt LEŠT pri Zvolene, ktorý je súčasťou vojenského zoskupenia NATO pri OSN. Poliklinika na sídlisku Rúbanisko II v Lučenci sústreďuje všeobecných lekárov a niekoľko lekárov špecialistov. Budova polikliniky vo Filákovke bola banskobystrickým samosprávnym krajom odpredaná v rokoch 2005-2009. V meste Filákovke vzniklo 4-5 malých súkromných zdravotných centier, v meste však chýbajú základné diagnostické zariadenia. RTG pracovisko zaniklo v roku 2011 a jeho znovu obnovenie je jednou z najpotrebnejších zdravotníckych priorít pre mesto.

Zariadenia sociálnych služieb v okrese sú poddimenzované a majú malú kapacitu, takže nepokrývajú potreby v okrese. V meste Lučenec sa nachádza Domov sociálnych služieb Libertas s kapacitou 360 lôžok, vrátane svojho strediska Ambra. Poskytuje služby pre seniorov a zdravotne postihnutých vo vyššom veku. Domov sociálnych služieb Slatinka poskytuje sociálne služby deťom a dospelým klientom s mentálnym a kombinovaným postihnutím bez vekového ohraničenia. Zriaďovateľom týchto zariadení je VÚC Banská Bystrica.

V meste Lučenec sa nachádzajú dva denné stacionáre, ktoré sú prevádzkované neverejným poskytovateľom. Mesto Lučenec je zriaďovateľom denného stacionára, ktoré momentálne nie je v prevádzke, nakoľko mesto Lučenec plánuje rekonštrukciu celého objektu v ktorom má zámer zrealizovať komplexné stredisko sociálnych služieb, v ktorom predpokladá poskytovať nasledovné služby: zariadenie opatrovateľskej služby, denné centrum pre seniorov, poskytovanie odľahčovacej služby, požičiavanie pomôcok (pre zdravotne postihnutých), prepravná služba, nocľaháreň, ktorá už je v prevádzke s kapacitou 15 miest. Taktiež sa v tomto objekte poskytujú sociálne služby v stredisku osobnej hygieny a v práčovni. Mesto Lučenec v rámci implementácie národného projektu realizuje terénne sociálne práce a podporu vybraných sociálnych služieb krízovej intervencie na komunitnej úrovni. Máme zriadené dve komunitné centrá, s kapacitou 11 miest. Jeho kapacita je nedostatočná a plánuje ju rozšíriť na 37 miest. V meste Filákovke sa nachádza zariadenie Nezábudka n.o. Filákovke, ktorá prevádzkuje aj zariadenie pre seniorov s kapacitou 52 miest. Jej zriaďovateľom je mesto Filákovke.

Vybavenosť obcí technickou infraštruktúrou v roku 2014 je uvedená v tabuľke v prílohe č. 1 tohto dokumentu.

II. Zhodnotenie rozvojového potenciálu okresu Lučenec

Udržateľný rozvoj okresu Lučenec musí byť založený na využití domácich prírodných a ľudských zdrojov, ekonomického potenciálu okresu, výhodnej medzinárodnej polohy, skvalitnení štruktúry disponibilnej pracovnej sily a zlepšenia podnikateľského prostredia. Je to predpokladom zníženia miery nezamestnanosti prostredníctvom tvorby udržateľných pracovných miest založených na komparatívnych výhodách rozvinutej regionálnej ekonomiky, ktorá dokáže efektívne zhodnocovať vlastný rozvojový potenciál regiónu.

Ekonomický a sociálny rozvoj okresu Lučenec sa môže oprieť o nasledujúce výrobné faktory, ktorých efektívnemu zhodnoteniu a rozvoju je potrebné venovať pozornosť v Akčnom pláne:

- existencia inovatívnych a prosperujúcich podnikov s dobrou pozíciou na svetových trhoch, s domácim kapitálom, s perspektívou rozšírenia produkcie a tým aj udržateľnej zamestnanosti,
- dostatok voľných pracovných síl (napr. aj kvalifikovaných v poľnohospodárstve, lesohospodárstve, hutníctve, remeselníctve a pod.),
- vysoký potenciál stredného odborného školstva vrátane inovatívneho potenciálu, ktorý je však potrebné nasmerovať na ponuku v súlade s regionálnou ekonomikou a štruktúrou dopytu na trhu práce,
- možnosti širokej cezhraničnej spolupráce v oblasti práce, kultúry, turistiky, spoločenských kontaktov a pod., a rozvoj cezhraničnej spolupráce v rámci euroregiónov, geoparku a EZUS Novohrad – Nógrád,
- možnosť obnovenie tradičného cezhraničného prepojenia - blízkosť hraníc, čo môže podporiť prílev kapitálu, technológií a využitie pracovnej sily, možnosť cezhraničnej spolupráce,
- dobrú dopravnú polohu všetkými smermi, voči vyšším sídelným a hospodárskym centráram,
- možnosť vybudovania cestného prepojenia v smere západ východ na úrovni rýchlostnej komunikácie v relatívne výhodných územných podmienkach ako aj napojenia na Európsku diaľničnú sieť vzdialenú len 35 km od okresu,
- budovanie nových cyklistických chodníkov sprístupňujúcich trh práce,
- disponibilnú infraštruktúru a plochy pre podnikanie,
- dvojjazyčnosť obyvateľstva,
- priaznivé klimatické podmienky pre rozvoj poľnohospodárskej výroby a kvalitnú pôdu,
- historické a prírodné bohatstvo, bohaté tradície,
- vhodné podmienky pre rozvoj tranzitného aj pobytového turizmu na celom území hlavne v letnej sezóne, vrátane existencie cezhraničného geoparku.

Významnou súčasťou rozvojového potenciálu okresu Lučenec je disponibilita priestorov pre podnikanie, najmä v pôvodných poľnohospodárskych areáloch, v ktorých sa zachovali skladové priestory a administratívne budovy. **Mesto Lučenec je pripravené pre investorov, má voľné priestory vo vybudovanom priemyselnom parku a v Priemyselnej zóne Juh** (voľná kapacita cca 40 ha). V súčasnosti je vo výstavbe nadväzná Etapa č. 2, kde mesto Lučenec s pomocou nenávratného finančného príspevku vybuďovalo potrebnú infraštruktúru. Mesto má zároveň spracovanú analýzu hnedých plôch (brownfieldov). Zároveň má Lučenec voľné priestory v Priemyselnej zóne – POĽANA, ktorá je umiestnená v severovýchodnej časti mesta Lučenec. Od hlavného cestného ťahu je vzdialená 500 m a nie je potrebné prechádzať mestom. Lokalizovaná je tu textilná výroba, veľkoobchod textilu, strojárka výroba, výroba mäkkých častí nábytku, drevárska výroba, výroba kartónových obalov a rôzne malé prevádzky, sklady a služby. Celková výmera priemyselného areálu Poľana je 11,7 ha. Výmera stavieb, v ktorých dnes prebieha proces výroby, skladovania alebo služieb je 25 482 m². Výmera stavieb, ktoré sú určené na prenájom alebo predaj je 20 836 m². Výmera zastavaných plôch a nádvorí určených na stavbu alebo skladovanie je 15 600 m². Pozemky a budovy sú vo vlastníctve právnických a fyzických osôb. Jednou z prekážok rozvoja malého a stredného podnikania sú aj vysoké ceny nájomného a služieb, ktoré sú pre začínajúcich malých a stredných podnikateľov nedostupné.

Kapacitne pripravené pre investorov je aj Fil'akovo, v ktorom sa nachádza rozľahlá priemyselná zóna v priestoroch bývalého podniku Kovosmalt Fil'akovo. V súčasnosti sú

v priemyselnom parku stabilné spoločnosti zamerané na priemyselnú výrobu – Ekoltech, Festap, Thorma, Dometic, a sú aj priestory pre ďalších investorov. **Pre uplatnenie investičných zámerov a odlahčenie historického jadra s dvoma národnými kultúrnymi pamiatkami od tranzitnej dopravy v meste Fiľakovoje potrebné vybudovanie obchvatu mesta – cesta II/571 Fiľakovo – Abovce.** Mesto Fiľakovo potrebuje spracovať analýzu hnedých a zelených plôch (brownfieldov a greenfieldov). V meste Fiľakovo sa v oblasti priemyslu a výroby existujúce závody rozširujú, o čom svedčímierny rast zamestnanosti.

Limitmi ekonomického a sociálneho rozvoja okresu Lučenec, ktoré je potrebné riešiť v rámci Akčného plánu sú najmä:

- nízky podiel finalizácie poľnohospodárskej ale aj priemyselnej výroby,
- odchod mladých kvalifikovaných ľudí,
- nepriaznivá vzdelanostná a sociálna štruktúra obyvateľstva,
- orientácia vzdelávacieho systému nereflektujúca štruktúrou odboru potreby trhu práce,
- zlý technický stav historických pamiatok,
- zlý technický stav a nízka energetická efektívnosť verejných budov,
- slabá dostupnosť služieb zdravotnej starostlivosti,
- zlé životné podmienky znevýhodnených skupín obyvateľstva vrátane marginalizovaných rómskych komunít (MRK) v obciach Mučín, Ružiná, Šíd, Veľká nad Ipľom, Bulhary a Čakanovce percentuálny podiel Rómov prekračuje hranicu od 30 % až do 60 %,.
- chýbajúce protipovodňové opatrenia,
- nedostatok integrovaných výchovných a preventívnych programov pre mládež,
- nedostatok domáceho kapitálu,
- veľké rozdiely medzi mestami a obcami v úrovni hospodárskej aj vzdelanostnej,
- priemerná hrubá mesačná mzda jedna z najnižších v SR,
- nedostatočná technická/environmentálna infraštruktúra obcí (35% obcí nemá napojenie na verejný vodovod, 79% obcí nemá napojenie na verejnú kanalizáciu),
- slabá podpora začínajúcich podnikateľov a malých a stredných podnikov – nízka atraktivnosť pre investorov,
- nízka podpora a motivácia veľkých firiem s potenciálom zamestnávania, v oblasti uchádzania sa o EŠIF,
- nízka miera spolupráce v území a roztrieštená sídelná štruktúra,
- slabá prezentácia územia ako celku.

III. Východiská Akčného plánu

Akčný plán okresu Lučenec vychádza z identifikovaných potenciálov a limitov pre sociálny a ekonomický rozvoj okresu. Je založený na zhodnotení územného kapitálu okresu a jeho jednotlivých miest a obcí a je založený na využití ich konkurenčných výhod a možností spolupráce. Tento prístup vytvára predpoklady pre udržateľný rozvoj okresu s efektívnym využitím intervencie z verejných zdrojov formou podpory realizácie Akčného plánu.

K základným výzvam Akčného plánu patria:

- *Vysoká nezamestnanosť* a jej hlavné príčiny:
  - UoZ sú prevažne s nedostatočnou alebo nízkou kvalifikáciou, dlhodobo bez zamestnania,

- školstvo nedostatočne reaguje na miestne potreby trhu práce, čo sťažuje prechod absolventov na trh práce a UoZ neumožňuje profesijnú mobilitu,
  - podľa kvalifikovaného odhadu ÚPSVR zhruba polovicu nezamestnaných a vyše tri štvrtiny dlhodobo nezamestnaných tvoria príslušníci marginalizovaných rómskych komunít, ktorí sú okrem iného ohrození viacgeneračnou chudobou,
  - vysoká miera osobnej zadlženosti vedie nezamestnaných k preferencii neformálnej práce, namiesto uplatnenia sa na formálnom trhu práce; nevyužíva sa potenciál sociálnej ekonomiky, medzitrhu práce a sociálne zodpovedné verejné obstarávanie ako nástroj podpory lokálnej ekonomiky,
  - neexistuje efektívny systém komunikácie miestnych aktérov podporujúcich rast zamestnanosti a zamestnateľnosti na území okresu.
- **Zvýšenie kvalifikačnej úrovne, zlepšenie kvalifikačného profilu dostupnej pracovnej sily** cielenými intervenciami na ponukovej strane trhu práce umožní existujúcim i budúcim podnikateľským subjektom zvýšiť export, zlepšiť svoju inovačnú schopnosť a prilákať aj vysokokvalifikovaných mladých ľudí späť do okresu.
  - V oblasti miestnej a regionálnej ekonomiky je jednou z výziev **využitie potenciálu rozvoja existujúcich ekonomických subjektov**, skvalitnenie podmienok na podnikanie s dôrazom aj na malé a stredné podniky udržateľne zhodnocujúce lokálne zdroje naprieč sektormi od pôdohospodárstva, cez prvotné spracovanie surovín, priemyselnú výrobu, služby až po cestovný ruch.
  - **Klimatické zmeny a energetický potenciál** a potreba adaptačných opatrení v reakcii na klimatické zmeny vrátane využitia potenciálu úspor energie a obnoviteľných zdrojov okresu, zvlášť v kontexte podpory regionálnej sociálnej ekonomiky, tvorby pracovných príležitostí a v sociálnom kontexte, znižujúce sa životné náklady a únik kapitálu, prispievajú tým k vyššej kvalite života.
  - **Prírodný potenciál** s cieľom zachovať, využívať a rozvíjať kvalitné životné prostredie a špecifické klimatické podmienky, prírodné zdroje, ako sú: termálne vody, orná pôda, lúky a pasienky, morfológické podmienky terénu, a iné. V okrese existujú predpoklady na rozvoj živočíšnej výroby, hlavne na chov hovädzieho dobytkaa ošípaných, ktorá by dokázala zamestnať disponibilné pracovné sily, ktoré v iných odvetviach národného hospodárstva, vzhľadom na svoju nízku kvalifikáciu, nenachádzajú uplatnenie. K špecifickým hodnotám okresu patrí aj tradícia pestovania zeleniny a ovocia. S klimatickými zmenami sa v okrese Lučenec postupne menia podmienky na rozvoj rastlinnej výroby.
  - **Kultúrny potenciál** za predpokladu zachovania udržateľného rozvoja potenciálu okresu obnovou a sprístupnením kultúrnych pamiatok (kaštiele, hrady). Tento potenciál tvorí unikátny pamiatkový fond, tradície umeleckej a remeselnej výroby - tradície Novohradu.
  - **Infraštruktúra** s cieľom rozvoja a efektívneho využitia regionálnej sociálnej, technickej a dopravnej infraštruktúry. Ide o zabezpečenie kľúčových investícií potrebných pre zlepšenie dostupnosti okresu, a tým zvýšenie atraktivity pre investorov i návštevníkov. Ide tiež o dobudovanie environmentálnej infraštruktúry umožňujúcej udržateľný rozvoj ekonomických aktivít v okrese, dobudovanie a modernizáciu elektronických komunikačných sietí, o zlepšenie kvality a dostupnosti sociálnej

infraštruktúry vrátane zdravotnej starostlivosti, dobudovanie špecifických zariadení sociálnej infraštruktúry reflektujúcich nielen starnutie obyvateľstva, ale aj potreby mladých rodín s deťmi.

- **Cestovný ruch** orientovaný na kvalitnú technickú infraštruktúra a infraštruktúra cestovného ruchu - hotelierstvo, ubytovacie služby, komplexné služby so zameraním na poznávací, zážitkový a kultúrny cestovný ruch, agroturistiku a podobne. V okrese sa nachádza unikátna termálna voda /morská o teplote až 38° C/, ktorú by bolo možné využiť aj na zdravotné účely. Zloženie a obsah rozpustených tuhých látok ju predurčujú, aby sa používala aj na balneologické liečebné účely – vonkajšiu, vnútornú balneoterapiu, ako aj inhaláciu. Predpokladajú sa liečivé účinky na choroby pohybového a obehového ústrojenstva, nervové a kožné choroby, ale aj žalúdočné, črevné a choroby dýchacích ciest, čo by mohlo prilákať veľké množstvo pacientov ako aj turistov.
- **Geografická poloha a územná spolupráca** – má obrovský potenciál odbytu špecifických produktov a možnosti kooperácie založenej na doplnkovosti a na del'be práce v rámci regionálnych a cezhraničných stratégií rozvoja.
- **Potreba užšej medzirezortnej a územnej koordinácie** plánovania a riadenia zo strany štátu, VÚC a miestnych samospráv. Je potrebné odstrániť prekážky pre lokálne iniciatívy a zlepšiť motiváciu a inštitucionálny rámec na spoločný postup obcí a okresov.

Akčný plán charakterizujú nasledujúce princípy:

- efektívne využívanie a rozvoj územného kapitálu okresu vrátane existujúceho ekonomického potenciálu s dôrazom na podporu domácich podnikateľov s dobrou pozíciou na svetových trhoch, potenciálom rozšírenia výroby, ale i začínajúcich podnikateľov,
- dôraz na zvyšovanie tvorby pridanej hodnoty v okrese s dôrazom na pôdohospodársky sektor,
- využitie vysokého potenciálu stredného odborného školstva pri adaptácii pracovnej sily na požiadavky trhu práce, ale aj v polohe transferu know-how pre prax z vysokého školstva, vedy a výskumu a intenzívnu podporu high-tech v praxi,
- synergia rôznych zdrojov a charakteru intervencií, vrátane využitia kombinácie súkromných a verejných zdrojov,
- podpora projektov integrujúcich viacero subjektov, replikovateľných projektov a kľúčových projektov pre tvorbu pracovných príležitostí,
- podpora skvalitnenia podmienok na podnikanie a život v okrese s dôrazom na aktívne zapojenie na trhu práce osobitne u MRK,
- efektívnejšie poskytovanie dostupných a kvalitných verejných služieb vrátane investovania do vlastných kapacít a infraštruktúry.

Hlavným cieľom Akčného plánu je znížiť mieru nezamestnanosti v okrese Lučenec podporou vytvorenia 1440 pracovných miest do roku 2020 a to nasmerovaním aktivít do nasledovných hlavných oblastí:

- vytváranie nových pracovných príležitostí prostredníctvom cielenej podpory rozvoja regionálnej a miestnej ekonomiky a zefektívnenia existujúcich a nových nástrojov na zvýšenie zamestnanosti v okrese Lučenec,
- podpora budovania miestnych kapacít, vytvorením podmienok pre efektívne riadenia miestneho rozvoja, propagáciu okresu s cieľom zvýšenia jeho atraktivity pre investorov, ako aj zvýšenie podielu EŠIF, grantov a dotácií na financovaní verejnejinfraštruktúry, medzinárodnej spolupráce, podporu sociálno-ekonomického rozvoja s dopadom na zlepšenie života obyvateľov, dôsledkom čoho bude vyššia zamestnanosť,
- integrácia vzdelávacích, informačných a poradenských aktivít podľa požiadaviek trhu práce a priorít okresu pre všetky skupiny obyvateľstva,
- zlepšenie podmienok pre všetky formy podnikania a samozamestnávania, vrátane podpory poľnohospodárstva a rozvoja cestovného ruchu v rámci okresu Lučenec ako súčasť regiónu Novohrad.

IV. Návrhy opatrení a úloh na zabezpečenie realizácie a plnenia Akčného plánu okresu Lučenec, časový harmonogram, spôsoby a zdroje financovania

Prioritné oblasti rozvoja Akčného plánu sú definované tak, aby sa garantovala obsahová a časová koordinovanosť jednotlivých opatrení a úloh Akčného plánu s využitímfinančnej podpory jednotlivých operačných programov v programovom období 2014 – 2020komplementárne s intervenciami zo štátneho rozpočtu a iných zdrojov vrátane súkromných zdrojov. Realizácia Akčného plánu bude podporená aj ďalšími systémovými opatreniami vlády SR, VÚC, miest a obcí okresu Lučenec koordinovaných medzirezortnou Radou pre rozvoj okresu v zmysle Zákona o podpore najmenej rozvinutých okresov a Akčnou radou okresu Lučenec.

Akčný plán obsahuje systémové opatrenia a aktivity na úrovni okresu, VÚC a štátu. Systémové opatrenia sú zamerané na koordináciu a spoluprácu, majú za cieľ vytvoriť vhodné inštitucionálne prostredie na tvorbu pracovných miest. Kľúčové aktivity vedú priamo k vytvoreniu pracovných miest alebo odstraňujú prekážky rozvoja zamestnanosti v okrese a sú pilotnými aktivitami, ktoré budú následne replikované v iných odvetviach a lokalitách okresu. Akčný plán **obsahuje opatrenia** vo vyššie uvedenej štruktúre **rozdelené do nasledujúcich oblastí:**

- A. Systémové opatrenia na úrovni okresu Lučenec**
- B. Prioritná oblasť Podnikanie a lepšie pracovné miesta** – reprezentujúca dopytovú stránku trhu práce – podnikanie a lepšie pracovné možnosti
- C. Prioritná oblasť Vzdelanie, flexibilita a kariéra**reprezentujúca ponukovú stránku trhu práce – vzdelávanie, flexibilita, kariéra
- D. Prioritná oblasť Moderné a dostupné verejné služby**
- E. Prioritná oblasť Udržateľná mobilita pracovnej sily**
- F. Systémové opatrenia na úrovni BBSK**
- G. Systémové opatrenia na úrovni štátu**

Nasledujúca tabuľka uvádza stručný prehľad systémových opatrení, prioritných oblastí a aktivít Akčného plánu okresu Lučenec:

Systémové opatrenia a kľúčové aktivity Akčného plánu	Partner
A. Systémové opatrenia na úrovni okresu Lučenec	<i>Cca 5 vytvorených pracovných miest</i>
<p>A.1. Podpora a inštitucionalizácia aktivít sieťovania a kooperačných štruktúr okresu, podpora vzniku podnikateľských klastrov</p> <p>A.2. Centrum podpory regionálneho rozvoja okresu Lučenec (projektové centrum, centrum poradenstva)</p> <p>A.2.1. Vytvorenie a aktivity centra projektovej podpory a prípravy projektov - Výkonný orgán pre implementáciu Akčného plánu a ďalších rozvojových aktivít.</p> <p>A.2.2. Centrum poradenstva, kouchingu a mentoringu - Zapojenie podnikateľských subjektov do prípravy a vzdelávania mladých ľudí</p> <p>A.3. Koordinácia činnosti MAS a RRA na území okresu</p>	<p>Mestá a obce, subjekty územnej spolupráce, mesto Lučenec, BBSK, podnikateľské subjekty, školy, MH SR, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec, MŠVVŠ SR, MDV SR</p>
B. Prioritná oblasť Podnikanie a lepšie pracovné miesta /Dopytová stránka trhu práce	<i>Cca 1083 vytvorených pracovných miest</i>
<p>B.1. Podpora podnikania v pôdohospodárstve a nadväzujúcich odvetviach</p> <p>B.1.1. Podpora minimálne 4 podnikateľských subjektov v pôdohospodárstve zameraných na produkciu a spracovanie v živočíšnej výrobe</p> <p>B.1.2. Podpora minimálne 4 podnikateľských subjektov v pôdohospodárstve zameraných na produkciu a spracovanie v rastlinnej výrobe</p> <p>B.1.3. Podpora minimálne 5 mladých farmárov</p> <p>B.1.4. Vytvorenie klastra na združenie prvovýrobcov, spracovateľov a distribútorov v oblasti regionálnej podpory výroby potravín</p>	<p>MPRV SR, MPSVR SR, MŠVVŠ SR, podnikateľské subjekty, spracovatelia produktov ŽV a RV, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec, malí a strední farmári, mladí farmári, regionálne odbytové organizácie</p>
<p>B.2 Podpora vzniku nových a existujúcich podnikateľských subjektov v priemysle, službách a cestovnom ruchu</p> <p>B.2.1. Podpora vzniku minimálne 5 podnikateľských subjektov v priemysle a službách</p> <p>B.2.2. Podpora udržateľného cestovného ruchu – podpora minimálne 2 podnikateľských subjektov a 2 MVO pôsobiacich v oblasti cestovného ruchu</p>	<p>MH SR SARIO, SEIA, MPRV SR, mesto Fiľakovo, MPSVR SR, MŠVVŠ SR, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec, SBA, podnikateľské subjekty, MVO okresu Lučenec</p>

<p>B.3. Podpora vstupu nových investorov do priemyselných parkov Lučenec a Tomášovce Riešenie logistiky priemyselného parku Lučenec a Tomášovce, prepojavacia komunikácia priem. Parku Lučenec – JUH na cestu I. triedy I./71, vrátane vysporiadania majetkovo-právnych vzťahov.</p>	<p>Mesto Lučenec, obec Tomášovce, MH SR, MDV SR, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec</p>
<p>B.4. Podpora subjektov sociálnej ekonomiky a subjektov na podporu lokálnej zamestnanosti B.4.1. Minimálne 5 pilotných projektov subjektov sociálnej ekonomiky a subjektov na podporu lokálnej zamestnanosti</p>	<p>MPSVR SR, MPRV SR, MV SR, obce, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec</p>
<p>B.5. Podpora regionálnych produktov Projekt zameraný na rekonštrukciu a výstavbu tržníc, za účelom podpory predaja regionálnych produktov</p>	<p>MPRV SR, mesto Lučenec, mesto Filákov, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec</p>
<p>C. Prioritná oblasť Vzdelanie, flexibilita a kariéra/ Ponuková stránka trhu práce</p>	<p><i>Cca 57 vytvorených pracovných miest</i></p>
<p>C.1. Realizácia Národných projektov ÚPSVaR SR v okrese Lučenec Zlepšenie postavenia UoZ na trhu práce, zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti UoZ a znevýhodnených UoZ</p>	<p>MPSVR SR, MPRV SR, Úrad práce Lučenec, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec</p>
<p>C.2. Podpora účasti na CŽV – vytvorenie siete CŽV C.2.1. Vytvorenie/dobudovanie Regionálnych centier vzdelávania a zriadenie Tréningových centier C.2.2. Podpora investícií do predprimárneho a primárneho vzdelávania</p>	<p>BBSK, MPSVR SR, MPRV SR, MV SR, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec, školy, mestá a obce</p>
<p>D. Prioritná oblasť Moderné a dostupné verejné služby</p>	<p><i>Cca 290 vytvorených pracovných miest</i></p>
<p>D.1. Zlepšenie dostupnosti a kvality zdravotnej starostlivosti Centrá integrovanej zdravotnej a sociálnej starostlivosti</p>	<p>MZ SR MPSVR SR, BBSK, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec, mesto Lučenec, centrá integrovanej zdravotnej starostlivosti</p>
<p>D.2. Zvýšenie kapacít sociálnych služieb Dobudovanie siete sociálnych služieb</p>	<p>obce a mestá, MPSVR SR, MPRV SR, Výbor</p>

	pre rozvoj okresu Lučenec,
D.3. Dostupné sociálne bývanie Vytvorenie podmienok pre cenovo dostupné a kvalitné sociálne bývanie	Mestá a obce MPSVR SR, MDV SR, mesto Fiľakovo, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec
D.4. Environmentálna infraštruktúra, zhodnocovanie odpadov a verejné služby Opatrenia zamerané na ochranu ŽP a racionálne zhodnocovanie odpadov	Mestá a obce, MŽP SR, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec, podnikateľské subjekty
<i>E. Prioritná oblasť Udržateľná mobilita pracovnej sily</i>	<i>Cca 4 vytvorené pracovné miesta</i>
E.1. Mobilita pracovnej sily	MPRV SR, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec, mesto Lučenec, mesto Fiľakovo, ŽSSK, SAD Lučenec
<i>F. Systémové opatrenia na úrovni Banskobystrického samosprávneho kraja</i>	
F.1. Posilnenie odborných kapacít v miestnej správe v oblasti prípravy projektov a navrhovanie opatrení v oblasti rozvoja kapacít územnej samosprávy pre dosiahnutie kľúčových cieľov hospodárskeho a sociálneho rozvoja. F.2. Vytvorenie podmienok na realizáciu úloh vyplývajúcich z akčného plánu v oblasti stredného školstva v najmenej rozvinutých okresoch. F.3. Prehodnotenie možností nastavenia systému stredného školstva najmä so zameraním na potreby trhu práce okresu Lučenec. F.4. Iniciovanie zaradenia jednotlivých prioritných projektov Akčného plánu do Regionálnej integrovanej územnej stratégie prostredníctvom Rady partnerstva na úrovni VÚC.	BBSK, SÚS
<i>G. Systémové opatrenia na úrovni SR</i>	

A. Systémové opatrenia Akčného plánu na úrovni okresu Lučenec

Systémové opatrenia na úrovni okresu sú zamerané na vytvorenie kapacít, inštitucionálnych a organizačných rámcov a zabezpečenie logistickej a technickej podpory na implementáciu Akčného plánu okresu.

Popis jednotlivých systémových opatrení a kľúčových aktivít

Opatrenie A.1. Podpora a inštitucionalizácia aktivít sieťovania a kooperačných štruktúr okresu, podpora vzniku podnikateľských klastrov

Vytvorenie sietí spolupráce, podnikateľských klastrov a Výboru pre rozvoj okresu Lučenec, v ktorej sú kľúčovými partnermi (mesto, obce, podnikateľské subjekty, školy, neziskový sektor). Výbor pre rozvoj okresu Lučenec slúži ako koordinátor aktivít Akčného plánu a platforma spolupráce na hospodárskom a sociálnom rozvoji, vytvára kapacity na tvorbu koncepcií, vrátane sociálnej integrácie na úrovni okresu.

Opatrenie A.2. Centrum podpory regionálneho rozvoja okresu Lučenec

Centrum je výkonným orgánom pre implementáciu Akčného plánu a ďalších rozvojových aktivít, ako aj projektové stredisko pre prípravu kľúčových aktivít – projektov Akčného plánu, na zabezpečenie úloh technického sekretariátu, mediálnej a komunikačnej podpory, na podporu inkluzívneho verejného obstarávania, tvorbu spoločných projektov a iniciatív aktérov v území, zakladanie zdieľaných spracovateľských a distribučných prevádzok.

Aktivita A.2.1. Vytvorenie a aktivity centra projektovej podpory a prípravy projektov

Centrum podpory regionálneho rozvoja okresu Lučenec je zamerané najmä na:

- prípravu projektov CPP,
- podporu zakladania výrobných združení a zdieľaných spracovateľských a distribučných prevádzok,
- podporu cezhraničnej spolupráce,
- podporu pri zabezpečovaní procesov verejného obstarávania,
- vyhľadávanie partnerov,
- poradenské služby pri príprave projektov, návrh modelov financovania projektov,
- projektový manažment,
- hodnotenie a monitoring projektov,
- prípravu analýz, podkladov a reportovanie.

Kľúčoví partneri (gestori):	Výbor pre rozvoj okresu Lučenec, mestá a obce okresu Lučenec
Partneri:	podnikateľské subjekty, školy, subjekty územnej spolupráce
Termín realizácie:	2016 - 2020

Aktivita A.2.2. Centrum poradenstva, kouchingu a mentoringu

Inovatívny motivačný program realizovaný v úzkej spolupráci so zamestnávateľmi ako súčasť spoločensky zodpovedného podnikania. Program bude kombinovať aj aktivity ako sú: poradenstvo v oblasti podnikania a zamestnanosti, pracovné stáže, študijné návštevy, dobrovoľnícku službu, pracovné pobyty doma a v zahraničí. V súlade s ustanoveniami schválenej Partnerskej dohody zabezpečí Úrad vlády SR zriadenie Integrovannej siete

Informačno-poradenských centier podporujúcich realizáciu Akčného plánu prostredníctvom informačno-konzultačných aktivít pre potreby žiadateľov a prijímateľov projektov realizovaných na území NRO. Centrum poradenstva bude využívať opatrenia Integrovanej siete Informačno-poradenských centier.

Kľúčoví partneri (gestori):	Výbor pre rozvoj okresu Lučenec, mestá a obce okresu Lučenec,
Partneri:	podnikateľské subjekty, školy, subjekty územnej spolupráce
Termín realizácie:	2016 - 2020

Opatrenie A.3 Koordinácia a podpora činnosti MAS a RRA na území okresu

Koordinácia Akčnej rady a miestnych akčných skupín (MAS) a regionálnej rozvojovej agentúry, najmä prostredníctvom prepojenia aktivít a podpory implementácie stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou sledujúc cieľe Akčného plánu v súlade s princípom „zdola nahor“.

Kľúčoví partneri (gestori):	MPRV SR, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec, mestá a obce okresu Lučenec, RRA, MAS
Partneri:	podnikateľské subjekty, školy, subjekty územnej spolupráce
Termín realizácie:	2016 - 2020

Predpokladané zdroje financovania prioritnej oblasti A. Systémové opatrenia Akčného plánu na úrovni okresu Lučenec

Predpokladané zdroje financovania:	RP, príjmy z vlastných aktivít, PRV/IROP (CLLD)
Celkový rozpočet:	900 tis. EUR, maximálna výška podpory pre jednu MAS je 4 mil. EUR
Z toho výška RP:	305 tis. EUR
Z toho orientačne programy spolufinancované z EŠIF:	-

B. Prioritná oblasť Podnikanie a lepšie pracovné miesta/Dopytová stránka trhu práce

Prioritná oblasť je zameraná na podporu miestnej /subregionálnej ekonomiky a inovácií ako súčasť zvyšovania zamestnanosti intervenciami na dopytovej strane trhu práce. Cieľom je rozvoj ekonomických aktivít podnikateľského a verejného sektora, ktoré udržateľne a efektívne zhodnocujú lokálne zdroje a umožňujú využitie disponibilnej pracovnej sily. Dlhodobým zámerom je dosiahnuť lepšie využitiel hospodárskeho potenciálu okresu Lučenec s dosahom na rast ekonomickej aktivity a zamestnanosti vytvorením lepších pracovných miest.

Popis jednotlivých systémových opatření a klíčových aktivit

Opatření B.1. Podpora projektů v pŕodohospodárstve a navázujících odvetviach

Aktivita B.1.1. Podpora minimálne 4 malých a stredných farmárov zameraných na živočíšnu výrobu, spojených do spolupráce ako dodávateľa do spracovateľských poľnohospodárskych podnikov, na **spracovanie mlieka** /mliekareň/, **mäsa** /mäsokombinát/, ktorí zároveň budú aj členmi odbytového združenia. Úlohou odbytového združenia bude distribuovať vlastné produkty - podpora inovácií, nových technológií v pŕodohospodárstve a potravinárskom priemysle, a umiestnenie produkcie na trhu.

Vytvorené pracovné miesta	75
Kľúčoví partneri (gestori):	MPRV SR, MPSVR SR, Spracovatelia produktov ŽV, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec
Partneri:	malí a strední farmári a regionálne odbytové organizácie
Termín realizácie:	realizácia 2016 – 2020

Aktivita B.1.2. Podpora minimálne 4 malých a stredných farmárov, spojených do spolupráce ako dodávateľa do spracovateľských poľnohospodárskych podnikov, na spracovanie **rastlinnej a špeciálnej rastlinnej výroby** (ovocie, zelenina, konzervárne, mlyn, výroba kŕmnych zmesí), ktorí zároveň budú aj členmi odbytového združenia, ktorého úlohou bude distribuovať vlastné produkty - podpora inovácií, nových technológií v pŕodohospodárstve a potravinárskom priemysle, a realizácie produkcie na trhu.

Vytvorené pracovné miesta	12
Kľúčoví partneri (gestori):	MPRV SR, MPSVR SR, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec, Spracovatelia produktov RV
Partneri:	malí a strední farmári a regionálne odbytové organizácie
Termín realizácie:	realizácia 2016 – 2020

Aktivita B.1.3. Podpora minimálne 5 mladých farmárov

Vytvorené pracovné miesta	10
Kľúčoví partneri (gestori):	MPRV SR, MPSVR SR, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec
Partneri:	Mladí farmári
Termín realizácie:	realizácia 2016 – 2020

Aktivita B.1.4 Vytvorenie klastra na združenie prvovýrobcov, spracovateľov a distribútorov v oblasti regionálnej podpory výroby potravín

Kľúčoví partneri (gestori):	súkromní podnikatelia, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec
Partneri:	MPRV SR, mestá a obce okresu
Termín realizácie:	realizácia 2016 – 2020

Opatrenie B.2. Podpora vzniku nových a existujúcich podnikateľských subjektov v priemysle, službách a cestovnom ruchu

Aktivity opatrenia Podpora vzniku nových a existujúcich podnikateľských subjektov budú zamerané na :

- stimulovanie podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve, podporou firm a zvýšenie miery ich prežitia na trhu aj prostredníctvom vytvorenia podmienok pre podporu rastu, inovatívnosti a rozvoja,
- na rozvoj udržateľného cestovného ruchu; ako komplexný produkt v oblasti vidieckeho cestovného ruchu, rozvoj ekoturizmu, zdravotného turizmu, podpora regionálnej cestovnej kancelárie.

V rámci tohto opatrenia budú zvlášť podporené nasledujúce aktivity:

Aktivita B.2.1. Podpora minimálne 5 podnikateľských projektov v priemysle a službách, vrátane inovácie a zavádzanie nových produktov a technológií, výskumu a vývoja a podpora ich vstupu na nové trhy, vývoj nových obchodných modelov.

Vytvorené pracovné miesta	458
Kľúčový partner (gestori):	MH SR, MŠVVŠ SR, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec
Partneri:	podnikateľské subjekty okresu Lučenec
Termín realizácie:	príprava a realizácia 2016 – 2020

Aktivita B.2.2. Podpora udržateľného cestovného ruchu – podpora minimálne 2 podnikateľských subjektov a 2 MVO pôsobiacich v oblasti cestovného ruchu

V rámci cestovného ruchu chceme v okrese podporiť aktivity marketingu a zosieťovania možností cestovného ruchu, rozvoj diverzifikácie smerom od poľnohospodárstva k nepoľnohospodárskym aktivitám, rozvoj ekoturizmu, zdravotného turizmu, obnova a rekonštrukcia významných kultúrnych a rekreačných pamiatok, vzdelávanie v cestovnom ruchu.

Vytvorené pracovné miesta	104
Kľúčoví partneri (gestori):	Výbor pre rozvoj okresu Lučenec, MVO okresu Lučenec
Partneri:	podnikateľské subjekty
Termín realizácie:	príprava a realizácia 2016 – 2020

Opatrenie B.3. Podpora vstupu nových investorov do priemyselného parku Lučenec a Tomášovce

Dobudovanie priemyselného parku v meste Lučenec a obci Tomášovce, vybudovanie prepojovacej komunikácie priemyselného parku Lučenec - JUH na cestu I. triedy I./71 ako podmienky využitia disponibilnej infraštruktúry priemyselného parku Lučenec

a priemyselného parku Tomášovce, majetkovo-právne vysporiadanie pozemkov. Ukončenie procesu prípravy nových priemyselných zón v okrese Lučenec.

Vytvorené pracovné miesta	30
Kľúčoví partneri (gestori):	mesto Lučenec a obec Tomášovce, MH SR, MDV SR, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec
Partneri:	podnikateľské subjekty, SARIO, SOPK, Úrad BBSK
Termín realizácie:	príprava a realizácia 2016 – 2020

Opatrenie B.4. Podpora subjektov sociálnej ekonomiky a subjektov na podporu lokálnej zamestnanosti

Aktivita B.4.1. Realizácia minimálne 5 projektov zameraných na vznik subjektov sociálnej ekonomiky a subjektov na podporu lokálnej zamestnanosti ako medzitru práce s dôrazom na ekonomickú udržateľnosť, zvlášť v obciach s vysokou mierou nezamestnanosti, najmä v nasledujúcich oblastiach:

- drobné práce v stavebníctve a poľnohospodárstve,
- výroba betónových prefabrikátov,
- sociálne práce a opatrovateľské služby,
- opravy miestnych komunikácií,
- zhodnocovanie biologicky rozložiteľného materiálu a pod.,
- poľnohospodárska činnosť.

Vytvorené pracovné miesta	282
Kľúčoví partneri (gestori):	MPSVR SR, MV SR, MPRV SR, obce a mestá okresu Lučenec, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec
Partneri:	Podnikateľské subjekty, ÚPSVaR
Termín realizácie:	príprava a realizácia 2016 – 2020

Opatrenie B.5. Podpora regionálnych produktov

Projekt zameraný na podporu zvýšenia pridanej hodnoty koncových regionálnych produktov a ich umiestnenie na trhu. Ide najmä o vytvorenie značky v súlade s platnou vyhláškou MPRV SR č. 163/2014 Z. z. o podmienkach používania dobrovoľného označovania poľnohospodárskych produktov a potravín na účely informovania spotrebiteľa, systému marketingu a distribúcie regionálneho produktu formou vytvorenia predajných miest, prepájanie lokálnej produkcie na cestovný ruch a vytváranie reťazca regionálneho produktu a podpora jeho spotreby vo forme napr.:

- využívania systému predaja koncovému spotrebiteľovi, nových obchodných modelov
- podpory vytvárania predajných a distribučných miest a práce s verejnosťou,
- podpora predaja regionálnych produktov malých poľnohospodárskych producentov,
- vytvorenia integrovaných predajných miest regionálnych produktov – mestských tržníc, a to rekonštrukciou tržnice v Lučenci a prestavbou objektu bývalej ZUŠ vo Filákovke na mestskú tržnicu,

- zabezpečenie predaja vlastných poľnohospodárskych prebytkov konečnému spotrebiteľovi.

Predaj konečnému spotrebiteľovi musí byť v súlade s NV SR č. 360/2011 Z. z., ktorým sa ustanovujú hygienické požiadavky na priamy predaj a dodávanie malého množstva prvotných produktov rastlinného a živočíšneho pôvodu a dodávanie mlieka a mliečnych výrobkov konečnému spotrebiteľovi a iným maloobchodným prevádzkarniam a NV SR č. 359/2011, ktorým sa ustanovujú požiadavky na niektoré potravinárske prevádzkarne a na malé množstvá. Uvedené predpisy umožňujú farmárom predávať svoje produkty priamo z farmy spotrebiteľom, dodávať miestnym maloobchodným prevádzkarniam, prípadne si zriadiť vlastnú predajňu na farme alebo predajné miesto na trhovisku, zriaďovať malé bitúnky a rozrábkarne a tým ponúkať spotrebiteľom vysokohodnotné, kvalitné a čerstvé slovenské produkty a potraviny, čo prispieva k rozvoju regiónov, bez sprostredkovateľa predaja čím sa nezvyšuje cena o marže sprostredkovateľa a stáva sa tak konkurencieschopnejšou.

Vytvorené pracovné miesta	7
Kľúčovi partneri (gestori):	mesto Lučenec a Filákov, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec
Partneri:	Mestá a obce okresu Lučenec, podnikateľské subjekty
Termín realizácie:	príprava a realizácia 2016 – 2020

Predpokladané zdroje financovania prioritnej oblasti B. Podnikanie a lepšie pracovné miesta/Dopytová stránka trhu práce

Predpokladané zdroje financovania:	PRV, podnikateľský sektor/súkromné zdroje, OP ĽZ, CLLD, RP, IROP, OP VaI, Investičné stimuly, Interreg SK-HU, Mesto Lučenec a Tomášovce, iné zdroje, miestne a mestské rozpočty, SIH
Celkový rozpočet:	80 550 tis. EUR
Z toho výška RP:	1 680 tis. EUR
Z toho orientačne programy spolufinancované z EŠIF:	38 866 tis. EUR

C. Prioritná oblasť Vzdelávanie, flexibilita a kariéra/Ponuková stránka trhu práce

Prioritná oblasť je zameraná na zlepšenie kvality a dostupnosti vzdelávania s dôrazom na modernizáciu existujúcej vzdelávacej infraštruktúry a zvýšenie schopnosti siete vzdelávacích inštitúcií flexibilne reagovať na meniace sa potreby trhu práce, špecifické potreby subregionálnej/miestnej ekonomiky prostredníctvom:

- zlepšenie postavenia UoZ na trhu práce, zvýšenie zamestnateľnosti a zamestnanosti UoZ a znevýhodnených UoZ,
- rozvoja verejných i neverejných služieb zamestnanosti,
- podpory efektívnej a flexibilnej siete zariadení pre celoživotné vzdelávanie s dôrazom na posilnenie praktického vzdelávania a rozvoj zručností,

- vytvorenia integrovaných programov vzdelávania a poradenstva zameraných na možnosť individuálnej vzdelávacej a kariérnej cesty pre vybrané cieľové skupiny, podpora efektívnej a flexibilnej siete predprimárneho a primárneho vzdelávania a to hlavne posilnenie a prednostné zaradenie detí do materských škôl po odklade povinnej školskej dochádzky pre deti so sociálne znevýhodneného prostredia, otvorenie nultého ročníka na základnej škole pre deti so sociálne znevýhodneného prostredia pre kvalitnejšie zaškolenie (jedna trieda – max. 16 detí), rozšírenie o ďalšiu triedu pre žiakov s narušenou komunikáciou (autizmus), podpora špeciálnej triedy pre žiakov s ľahkou mentálnou retardáciou a podpora vytvorenia nových pracovných pozícií – asistenta pre žiakov poruchami učenia a správania,
- rozvíjať pilotný model procesu diagnostiky a rediagnostiky detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v regióne s cieľom zvýšiť ich úspešnosť pri dosahovaní vzdelávacích výsledkov.

Opatrenie C.1.Realizácia NP ÚPSVRv okrese Lučenec

Hlavným cieľom projektu je zlepšiť postavenie UoZ na trhu práce, zvýšiť zamestnateľnosť a zamestnanosť UoZ a znevýhodnených UoZ podporou vytvárania pracovných miest, znížiť nezamestnanosť, osobitne dlhodobú nezamestnanosť, podpora rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti v najmenej rozvinutých okresoch s vysokou mierou evidovanej nezamestnanosti prostredníctvom pripravovaného NP Cesta na trh práce.

Základnými aktivitami sú:

- podpora vytvárania pracovných miest pre UoZ,
- podpora vytvárania pracovných miest pre znevýhodnených UoZ s osobitým zreteľom na dlhodobo evidovaných UoZ v sociálnych podnikoch pracovnej integrácie vytvorených v zmysle zákona o službách zamestnanosti,
- podpora vytvárania pracovných miest u verejných zamestnávateľov,
- podpora samozamestnania UoZ v poľnohospodárskej prvovýrobe,
- poskytovanie finančného príspevku na podporu mobility,
- poskytovanie individualizovaných služieb UoZ.

V súčasnosti sa za účelom podpory zamestnateľnosti a zamestnanosti UoZ s osobitným zreteľom na znevýhodnených UoZ a mladých UoZ do 29 rokov realizujú nasledovné NP:

- NP Praxou k zamestnaniu – mentorované zapracovanie a prax u zamestnávateľa,
- NP Absolventská prax štartuje zamestnanie – finančný príspevok na vykonávanie absolventskej praxe a podpora následného vytvorenia nového pracovného miesta pre UoZ u toho istého zamestnávateľa,
- NP Úspešne na trhu práce – podpora zamestnanosti mladých UoZ v prvom pravidelne platenom zamestnaní, a podpora samozamestnania,
- NP Cesta z kruhu nezamestnanosti – podpora zamestnanosti dlhodobo nezamestnaných,
- NP Šanca na zamestnanie – podpora zamestnanosti znevýhodnených UoZ u verejných zamestnávateľov,
- NP Chceme byť aktívni na trhu práce (50+) – podpora vytvorenia pracovných miest pre znevýhodnených UoZ nad 50 rokov veku.

Kľúčoví partneri (gestori):	MPSVR SR, MPRV SR
Partneri:	Úrad práce Lučenec, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec
Termín realizácie:	od roku 2016-2020

* Pozn.: Celkový rozpočet na realizáciu NP ÚPSVR pre všetky najmenej rozvinuté okresy je 50 000 tis. EUR na 5 rokov, z toho orientačne pre okres Lučenec 4 100 tis. EUR.

Opatrenie C.2.Podpora účasti na celoživotnom vzdelávaní, vytvorenie siete celoživotného vzdelávania

Opatrenie je zamerané na kompletizáciu systému inkluzívneho vzdelávania v súlade s aktuálnymi a perspektívnymi požiadavkami trhu práce. Toto opatrenie sa bude realizovať najmä dvoma kľúčovými aktivitami:

Aktivita C.2.1. Vytvorenie/dobudovanie Regionálnych centier vzdelávania a zriadenie Tréningových centier

Aktivita je zameraná na prípravu pracovnej sily pre profesie indikované ÚPSVaR v Lučenci ako chýbajúce, po ktorých je dopyt v regionálnych podnikateľských subjektoch. Regionálne centrá vzdelávania budú slúžiť na zlepšenie kvality a dostupnosti praktického vzdelávania v profesiách požadovaných trhom práce. Zabezpečia využitie odborných personálnych a technických kapacít stredných odborných škôl pre posilnenie profesijného vzdelávania a na realizáciu kvalifikačných a rekvalifikačných kurzov (možnosť zapojenia obecných podnikov). Ide najmä o:

- obnovu a modernizáciu miest výkonu praktického vyučovania v rámci študijných odborov a učebných odborov SOŠ s využitím uplatnením sa na trhu práce,
- vytvorenie spoločnej platformy pre profesijné vzdelávanie na úrovni stredného odborného školstva a celoživotného vzdelávania vrátane vzdelávania manažérov pre subjekty sociálnej ekonomiky,
- podporu odborov vzdelávania stredných odborných škôl a ďalších odborov podľa požiadaviek trhu práce

Zriadenie tréningových centier v nadväznosti na identifikované potreby trhu práce a subjekty sociálnej ekonomiky, ktorých cieľovou skupinou budú občania so základným a nedokončeným vzdelaním a poskytnúť im možnosť získania praktických zručností, prípadne získanie čiastočnej alebo úplnej kvalifikácie a zvyšovania finančnej gramotnosti za účelom pracovného uplatnenia sa v subjektoch sociálnej ekonomiky a neskôr na voľnom trhu práce.

Vytvorené pracovné miesta	40
Kľúčoví partneri (gestori):	MPSVR SR, BBSK, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec, vybrané obce okresu Lučenec
Partneri:	Lučenec – Stredná odborná škola hotelových služieb a dopravy, Zvolenská cesta, Lučenec – Stredná odborná škola technická, Dukelských hrdinov, Fiľakovo – Stredná odborná škola - Szakközépiskola, Kalinčiakova, MŠVVŠ SR, podnikateľské subjekty, ÚPSVaR
Termín realizácie:	príprava a realizácia 2016 – 2020

Aktivita C.2.2. Podpora investícií do predprimárneho a primárneho vzdelávania

Vo vybraných obciach okresu Lučenec je potrebné dobudovať nové priestorové kapacity pre predškolskú výchovu v materských školách, pričom je potreba orientovať sa na prepojenie

sozákladnými školami s cieľom umožniť plynulý prechod detí do základnej školy, podpora špecializácie základných škôl v okrese Lučenec cieľom posilniť záujem žiakov o technické a prírodovedné odbory, praktické vyučovanie a získanie základných návykov v rámci integrovaného vzdelávacieho procesu.

Vytvorené pracovné miesta	42
Kľúčoví partneri (gestori):	MŠVVŠ SR, MPRV SR, MV SR, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec
Partneri:	dotknuté obce a mestá okresu Lučenec
Termín realizácie:	2016-2020

Predpokladané zdroje financovania prioritnej oblasti C. Vzdelávanie, flexibilita a kariéra/Ponuková stránka trhu práce

Predpokladané zdroje financovania:	OP LZ(PO 1 Vzdelávanie), schéma štátnej pomoci pre podporu zamestnancov znevýhodnených a značne znevýhodnených osôb v poľnohospodárstve, RP, IROP, mestské a obecné rozpočty
Celkový rozpočet:	15 020 tis. EUR
Z toho výška RP:	825 tis. EUR
Z toho orientačne programy spolufinancované z EŠIF:	10 095 tis. EUR

D. Prioritná oblasť Moderné a dostupné verejné služby

Prioritná oblasť „Moderné a dostupné verejné služby“ je zameraná na zvýšenie atraktívnosti okresu pre prácu, bývanie a podnikanie a tým stabilizáciu kvalifikovanej pracovnej sily, rozvoj ekonomiky okresu a stabilizáciu mladých ľudí v okrese a to prostredníctvom:

- vybudovania siete CIZS (centier integrovanej zdravotnej starostlivosti) a rekonštrukcielokálnych centier v obciach s vysokou mierou nezamestnanosti a zdravotným rizikom,
- zlepšenia podmienok pre aktívne starnutie obyvateľstva a dôstojný život v starobe - dobudovanie siete sociálnych služieb poskytovaných komunitou,
- vytvorenia podmienok pre cenovo dostupné kvalitné bývanie s cieľom stabilizovať ich v okrese Lučenec,
- zvýšenie podielu zhodnocovania odpadov v okrese Lučenec,
- podporu ekologickej a udržateľnej mobility- Vybudovanie Integrovaného dopravného systému v okrese Lučenec, rozvoj verejnej infraštruktúry pre podporu mobility v území, podpora modernizácie miestnejcestnej infraštruktúry a rozvoja účelových cyklotrás.

Opatrenie D.1. Zlepšenie dostupnosti a kvality zdravotnej starostlivosti

Podpora vzniku minimálne dvoch centier v rámci okresnej siete integrovanej zdravotnej a sociálnej starostlivosti v obciach s vysokou mierou nezamestnanosti a zdravotným rizikom.

Centrá budú integrovať funkciu zdravotnej starostlivosti, sociálnej starostlivosti a podpory zdravia.

Vytvorené pracovné miesta	36
Kľúčoví partneri (gestori):	MPSVR SR, MZ SR, Lučenec, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec
Partneri:	CIZS Lučenec, CIZS Fiľakovo, CIZS Lovinobaňa, odborné komory a profesijné organizácie, Všeobecná nemocnica s poliklinikou
Termín realizácie:	príprava a realizácia 2016 – 2020

Opatrenie D.2. Zvýšenie kapacity služieb so sociálnym zameraním

Dobudovanie siete sociálnych služieb, ktorého súčasťou bude najmä:

- rekonštrukcia strediska sociálnych služieb,
- integrácia hendikepovaných občanov v podnikateľskom sektore,
- denný stacionár pre seniorov,
- právne poradenstvo k riešeniu byt. otázok MRK a vypracovanie Štúdie o problémoch bývania marginalizovanej skupiny obyvateľov mesta Fiľakovo,
- vybudovanie zariadenia pre seniorov.

Vytvorené pracovné miesta	110
Kľúčoví partneri (gestori):	MPSVR SR, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec
Partneri:	vybrané obce a mestá okresu Lučenec
Termín realizácie:	2016 - 2020

Opatrenie D.3. Dostupné sociálne bývanie

Pre zlepšenie dostupnosti bývania pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva je potrebné:

- vytvoriť podmienky pre cenovo dostupné kvalitné bývanie s cieľom stabilizovať ich v meste Lučenec a Fiľakovo,
- obstaráť nájomné byty- mesto Lučenec, mesto Fiľakovo
- realizovať rekonštrukcie nájomných bytov - mesto Lučenec, mesto Fiľakovo.

Vytvorené pracovné miesta	4
Kľúčoví partneri (gestori):	MDV SR, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec, mesto Fiľakovo
Partneri:	mestá a obce okresu Lučenec
Termín realizácie:	2017-2020

„Finančné prostriedky na obstaranie nájomných bytov a obnovu bytových domov bude možné poskytnúť po splnení podmienok ustanovených príslušnými právnymi predpismi (napr. zákon č. 443/2010 Z. z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní v znení neskorších predpisov a zákon č. 150/2013 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania v znení zákona č. 276/2015 Z. z.)“.

Opatrenie D.4. Environmentálna infraštruktúra, zhodnocovanie odpadu a verejné služby

Toto opatrenie je zamerané najmä na aktivity nasmerované na ochranu životného prostredia s využitím pracovnej sily disponibilnej v okrese a to formou:

- výstavby a prevádzky zariadenia na úpravu a zhodnotenie odpadov,
- triedenia, zhodnocovania stavebných odpadov a výroby prefabrikátov,
- vybudovaním mestskej kompostárne - rozvoj odpadového hospodárstva,
- zriadenie dočasných skládok BRO na jeho ďalšie spracovanie a následne predchádzanie vzniku biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov,
- priemyselnou výrobou druhotných palív a tuhých alternatívnych palív pre energetický priemysel,
- skvalitňovanie verejných služieb – výstavba a dobudovanie infraštruktúry voľného času napr. regionálna plaváreň Lučenec, adaptácia budovy mestského kultúrneho strediska vo Filákovke na viacúčelový objekt a podpora malých projektov pre obce okresu Lučenecna zvýšenie životnej úrovne miestnych obyvateľov.

Na triedený zber komunálnych odpadov, mechanicko-biologickú úpravu zmesového komunálneho odpadu a na zhodnocovanie biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov sa plánujú využiť finančné prostriedky EÚ v rámci OP KŽP.

Cieľom je vytvoriť pracovné príležitosti a zlepšiť stav životného prostredia podporou minimálne troch projektov na ochranu životného prostredia v zmysle vyššie uvedených aktivít.

Vytvorené pracovné miesta	83
Kľúčoví partneri (gestori):	MŽP SR, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec, mesto Lučenec, mesto Filákovce, obce v regióne, podnikateľské subjekty okresu Lučenec
Partneri:	
Termín realizácie:	2017 – 2020

Predpokladané zdroje financovania prioritnej oblasti D. Prioritná oblasť Moderné a dostupné verejné služby

Predpokladané zdroje financovania:	IROP, obce, RP, Filákovce, Interreg SK-HU, OP ĽZ, ŠFRB, OP KŽP, podnikateľský sektor/súkromné zdroje
Celkový rozpočet:	38 434 tis. EUR
Z toho výška RP:	835 tis. EUR
Z toho orientačne programy spolufinancované z EŠIF:	31 528 tis. EUR

E. Prioritná oblasť Udržateľná mobilita pracovnej sily

Opatrenie E.1 Mobilita pracovnej sily

Táto prioritná oblasť zahŕňa podporu ekologickej a udržateľnej mobility a to formou:

- vypracovania koncepcie udržateľnej mobility v okrese Lučenec s väzbami na susediace okresy,
- vybudovania Integrovaného dopravného systému v okrese Lučenec,
- budovania účelových cyklotrás pre podporu pracovnej mobility,
- budovania obchvatov a prístupových komunikácií podporujúcich rozvoj podnikania a kvalitu životného prostredia obyvateľov,
- pokračovania v procese budovania rýchlostnej cesty R2 v súlade s uznesením vlády SR č. 45/2016,
- vybudovania obchvatov v mestách Lučenec a Filákov

Vytvorené pracovné miesta	4
Kľúčoví partneri (gestori):	MDV SR, MPRV SR, Výbor pre rozvoj okresu Lučenec, BBSK
Partneri:	mesto Lučenec, mesto Filákov
Termín realizácie:	2017 – 2020

Predpokladané zdroje financovania prioritnej oblasti E. Udržateľná mobilita pracovnej sily

Predpokladané zdroje financovania:	IROP, RP
Celkový rozpočet:	13 040 tis. EUR
Z toho výška RP:	650 tis. EUR
Z toho orientačne programy spolufinancované z EŠIF:	12 605 tis. EUR

F. Systémové a podporné systémové opatrenia na realizáciu Akčného plánu okresu Lučenec na úrovni BBSK

Príslušná komisia BBSK vyvinie nasledovné aktivity na riešenie kľúčových problémov hospodárskeho a sociálneho rozvoja kraja:

- vytvorenie podmienok na realizáciu úloh vyplývajúcich z Akčného plánu v oblasti stredného školstva v najmenej rozvinutých okresoch,
- prehodnotenie nastavenia zamerania stredného školstva najmä so zameraním na potreby okresu Lučenec,
- vytvorenie podmienok pre uplatňovanie sociálneho aspektu vo verejnom obstarávaní pre zariadenia BBSK tak, aby boli využité a podporené regionálne pestovateľské a výrobné kapacity, zvlášť z najmenej rozvinutých okresov.

F.1. Posilnenie odborných kapacít v miestnej správe v oblasti prípravy projektov a navrhovania opatrení v oblasti rozvoja kapacít územnej samosprávy pre dosiahnutie kľúčových cieľov hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

F.2. Vytvorenie podmienok na realizáciu úloh vyplývajúcich z Akčného plánu v oblasti odborného vzdelávania a prípravy v najmenej rozvinutých okresoch.

F.3. Prehodnotenie možností nastavenia systému odborného vzdelávania a systému najmä so zameraním na potreby trhu práce okresu Lučenec.

F.4. Iniciovanie zaradenia jednotlivých prioritných projektov Akčného plánu do Regionálnej integrovanej územnej stratégie prostredníctvom Rady partnerstva na úrovni VÚC.

G. Podporné systémové opatrenia na realizáciu Akčného plánu na úrovni ústrednej štátnej správy

Pre úspešnú realizáciu Akčného plánu je potrebné nad rámec uznesenia vlády SR vo vzťahu k okresu Lučenec prijať nasledujúce systémové opatrenia na úrovni štátnej správy:

- 1. Preveriť možnosti riešenia demotivačného pôsobenia exekučných konaní** na záujem o zamestnanie zo strany uchádzačov a o vykonávanie pracovnej činnosti na základe pracovných zmlúv, z dôvodu okamžitej sankcie uchádzača o zamestnanie (pri nástupe do pracovného pomeru), a to zadanie príkazu na vykonávanie zrážok zo mzdy v prospech exekučných konaní, ktoré sa u uchádzačov o zamestnanie rozmáhajú vrátane **zvýšenia nepostihnuteľnej časti mzdy pri exekúciách a zníženie administratívy procesu osobného bankrotu a nevyhnutnej hotovostnej čiastky na jeho realizáciu.**
- 2. Zabezpečiť úpravu poskytovania pôžičiek nebankovými a pôžičkovými spoločnosťami,** poskytujúcimi úvery bez reálnej perspektívy ich splácania tým, že nepreverujú príjmy žiadateľa a mieru jeho zadĺženia na základe čoho dochádza k neúmernému zadlžovaniu a následne pri nesplácaní úverov k exekučným konaniam demotivujúcim vo vzťahu k zamestnaniu a legálnej práci
- 3. Iniciovat' návrh na legislatívnu zmenu zákona o službách zamestnanosti (§6 ods. 2 písm. a)):** osoba, ktorá podáva žiadosť o zaradenie do evidencie, resp. v priebehu evidencie uchádzačov o zamestnanie nesmie vykonávať zárobkovú činnosť, pričom za zárobkovú činnosť sa považuje osobné vykonávanie činností na základe pracovnoprávneho vzťahu podľa osobitného predpisu 5) alebo iného právneho vzťahu podľa osobitných predpisov; 13a)) ak mzda alebo odmena za vykonávanie týchto činností nepresiahne 75 % zo sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu^{13a)} platnej k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa preukazuje výška mzdy alebo odmeny
- 4. Prehodnotiť požiadavky na kvalifikáciu terénnych sociálnych pracovníkov a komunitných sociálnych pracovníkov.** Znížením úrovne vzdelanostnej požiadavky, rozšírením akceptovateľných študijných odborov a rozšírením počtu terénnych pracovníkov docielime vyššie zastúpenie úspešných miestnych uchádzačov na tieto pozície, vrátane uchádzačov z MRK. Je potrebné zabezpečiť stabilitu systému financovania práce terénnych pracovníkov, vrátane občianskych hliadok a rómskych občianskych hliadok.

5. Preveriť možnosti dorovnania podpory financovania projektov veľkých zamestnávateľov zo strany štátu na 50% investičných nákladov.
6. Zabezpečiť informovanosť vyhlasovaných výziev v rámci jednotlivých operačných programov pre NRO, dodržiavanie lehôt pri spracovávaní predloženej dokumentácie na riadiace orgány.
7. V rámci národného projektu **Cesta z kruhu nezamestnanosti** preveriť možnosť zvýšenia limitu podpory pre poľnohospodársky sektor (v súčasnosti vo výške 15.tis Eur na 3 roky - cca 3 zamestnanci). Je potrebné predovšetkým pre obce (sociálne podniky) tento limit zvýšiť.
8. Upraviť kritériá poskytovania nenávratných finančných príspevkov v rámci Programu rozvoja vidieka SR na roky 2014 – 2020, pri dodržaní princípu nediskriminácie a priorít a cieľov programu, tak, aby boli v maximálnej možnej miere zohľadnené špecifiká najmenej rozvinutých okresov.
9. Inicovať aktualizácie regionálnej integrovanej územnej stratégie (ďalej len „RIUS“), tak aby pri odbornom hodnotení predložených žiadostí o nenávratný finančný príspevok mohli byť bodovo zvýhodnené projekty z najmenej rozvinutých okresov. Táto zmena by mala byť zabezpečená spoluprácou VÚC a MPRV SR.
10. Vytvoriť predpoklady pre podporu existujúcich foriem odborného vzdelávania a prípravy v súlade s potrebami trhu práce a špecifickými podmienkami NRO.

H. Spôsobu a zdroje financovania Akčného plánu rozvoja okresu Lučenec

Z celkovej odhadovanej finančnej investície **147 324 tis. EUR v rokoch 2016 – 2020 sa predpokladá krytie z verejných zdrojov vo výške 109735 tis. EUR z čoho táto investícia do okresu Lučenec bude podporená sumou 4 295 tis. EUR formou regionálneho príspevku, a to 900 tis. EUR v roku 2016, 860 tis. EUR v roku 2017, 860 tis. EUR v roku 2018 a v rokoch 2019 – 2020 vo výške 1 675 tis. EUR. Investícia vo výške 37589 tis. EUR bude pokrytá z ostatných zdrojov.**

Všetky sumy uvádzané pri jednotlivých opatreniach sú indikatívne a budú detailne špecifikované až v rámci procesu realizácie opatrení. Úspešnosť aktivít závisí od predloženia a schválenia príslušných projektov a ich súladu s oprávnenými aktivitami operačných programov a podmienkami podpory stanovenými v príslušných výzvach, ako aj od rozsahu zapojenia súkromných zdrojov.

Podmienkou podpory projektov je ich súlad s cieľmi a oprávnenými aktivitami OP KŽP, ako aj s podmienkami podpory stanovenými v príslušných výzvach.

Prijímateľmi podpory RP sú subjekty podľa zákona č. 336/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov.

V prípade, že opatrenie Akčného plánu bude financované z verejných zdrojov a bude smerovať subjektom vykonávajúcim hospodársku činnosť, bude posudzované a realizované podľa osobitných predpisov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci.

Tabuľka č. 8 Poskytnutie regionálneho príspevku pre okres Lučenec

Návrh rozdelenia Regionálneho príspevku v tis. EUR a vytvorenie pracovných miest							
Prioritná oblasť	2016	2017	2018	2019	2020	Spolu (v tis. EUR)	Vytvorené pracovné miesta
A. Systémové opatrenia na úrovni okresu	0	30	90	90	95	305	5
B. Prioritná oblasť (názov)	246	364	300	369	401	1 680	1 083
C. Prioritná oblasť (názov)	325	155	120	115	110	825	57
D. Prioritná oblasť (názov)	170	180	200	169	116	835	290
E. Prioritná oblasť (názov)	159	131	150	117	93	650	4
Spolu	900	860	860	860	815	4 295	1 439

V. Proces monitorovania a hodnotenie dosiahnutého pokroku v zlepšení hospodárskej, sociálnej a environmentálnej situácii v okrese Lučenec

Implementácia Akčného plánu je monitorovaná Výborom pre rozvoj okresu Lučenec na základe odporúčaní a pravidelných správ skupiny expertov vypracovaných v úzkej spolupráci s Projektovým centrom. Výbor pre rozvoj okresu Lučenec sa schádza podľa potreby, najmenej však 2-krát ročne, aby vyhodnotila dosiahnutý pokrok, prijala potrebné odporúčania pre pokračovanie implementácie AP a predložila návrhy a odporúčania ministrovi DVRR SR na zmenu príslušného uznesenia, doplnenie uznesení prípadne aktualizáciu AP.

Monitorovanie a hodnotenie plnenia Akčného plánu bude realizované prostredníctvom schváleného súboru ukazovateľov.

Konkrétne výsledkové ukazovatele monitorovania a hodnotenia stanoví Výbor pre rozvoj okresu Lučenec následne po schválení Akčného plánu vládou SR, pričom východisková hodnota bude stanovená hodnotou k 31.12. 2015.

Základnými kritériami pre výber projektov v rámci pilotných štartovacích aktivít a pre výber indikatívnych aktivít pre realizáciu v rámci Akčného plánu sú:

- udržateľnosť aktivity po skončení doby priamej podpory,
- realizovateľnosť aktivity v danom čase, priestore a s danými kapacitami (finančnými, ľudskými, organizačnými),
- nevyhnutnosť aktivity v kontexte definovanej stratégie (je aktivita nevyhnutným predpokladom, prispieva rozhodujúcou mierou, prispieva, neprispieva),
- synergické efekty aktivity nad rámec jej priameho zamerania,
- miera efektu danej intervencie – očakávaná veľkosť kvalitatívnej a kvantitatívnej zmeny (napr. počet novovytvorených pracovných miest),

- miera zacielenia aktivity na riešenie primárnych problémov regiónu/súlady s prioritami stratégie,
- environmentálne prínosy aktivity (ako pridaná hodnota ekonomicky a sociálne zameraných aktivít),
- sociálne prínosy aktivity (ako pridaná hodnota environmentálne a ekonomicky zameraných aktivít),
- ekonomické prínosy aktivity (ako pridaná hodnota environmentálne a sociálne zameraných aktivít).

Po schválení Akčného plánu vládou SR prijme Výbor pre rozvojokresu Lučenec ukazovatele monitoringu a hodnotiace kritériá úspešnosti implementácie Akčného plánu na základe predloženého návrhu jej členov.

VI. Integrácia už existujúcich rezortných programov, resp. prierezových programov a návrh odstránenia prekážok na ich využívanie

Vláda Slovenskej republiky svojím uznesením z 26. augusta 2015 č. 476 k návrhu zákona o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení zákona č. 561/2007 Z. z. o investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a svojím uznesením z 10. februára 2016 č. 45 k návrhu Akčného plánu rozvoja okresu Kežmarok zároveň uložila príslušným ministrom rozsiahly súbor úloh zameraných na podporu najmenej rozvinutých okresov.

Ide konkrétne o tieto úlohy, plnenie ktorých bude mimoriadne významné aj pre okres Lučenec:

(z uznesenia č. 45/2016)

- poskytovať dotácie na obstaranie nájomných bytov pre mladých v rozsahu limitov výdavkov rozpočtu verejnej správy na príslušný rozpočtový rok (B.5),
- zapracovať do hodnotiacich kritérií, posudzovania žiadostí o poskytnutie dotácií na spracovanie územnoplánovacej dokumentácie obciam, bodové zvýhodnenie projektov najmenej rozvinutého okresu tak, aby bol na zabezpečenie vyrovnávania regionálnych rozdielov zohľadnený zámer podpory rozvoja najmenej rozvinutého okresu (B.6),
- vytvoriť podmienky na vypracovanie projektov svojpomocnej výstavby domov (B.8),
- vytvoriť pracovnú skupinu na vypracovanie návrhu legislatívneho riešenia upravujúceho problematiku hospodárskeho, sociálneho a územného rozvoja regiónov a obcí s cieľom zahrnúť do pôsobnosti okresných úradov ich participáciu na realizácii úloh z akčných plánov najmenej rozvinutých okresov (B.9),
- vytvoriť podmienky na vybudovanie centra poradenstva a služieb zamestnanosti (kompetenčné centrum) zahŕňajúce kariérne a profesijné poradenstvo, služby pre trh práce, inkubačné programy a subjekty sociálnej ekonomiky (B.10),
- poskytnúť metodickú pomoc samosprávam a iným subjektom pri zakladaní a prevádzke subjektov sociálnej ekonomiky (B.11),
- pri tvorbe kritérií a vyhodnocovaní žiadostí o prenájom poľnohospodárskej pôdy v správe Slovenského pozemkového fondu zo strany úspešných žiadateľov o nenávratný finančný príspevok podľa podopatrenia 6.1 „Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov“ prioritne zohľadňovať žiadateľov z najmenej rozvinutého okresu (B.12),

- vypracovať legislatívne návrhy a metodické usmernenia pre samosprávy na zabezpečenie realizácie spoločensky zodpovedného obstarávania tovarov a služieb od regionálnych producentov a poskytovateľov, vrátane implementácie prioritných programov a aktivít Akčných plánov rozvoja najmenej rozvinutých okresov (B.25),
- poskytnúť metodickú podporu na využívanie verejného obstarávania so sociálnym aspektom (B.26),
- zabezpečiť v súlade s § 4 ods. 3 zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov prostredníctvom monitorovacích výborov operačných programov zohľadnenie potrieb najmenej rozvinutého okresu, najmä pri tvorbe a predkladaní návrhov hodnotiacich a výberových kritérií, ako aj pri schvaľovaní zámerov národných projektov: do návrhu hodnotiacich a výberových kritérií zapracovať bodové zvýhodnenie projektov z najmenej rozvinutého okresu; v prípade implementácie operačných programov prostredníctvom integrovaných územných investícií zabezpečiť začlenenie projektov z najmenej rozvinutého okresu do regionálnych investičných územných stratégií (C.1),
- prijať opatrenia na podporu realizácie aktivít akčných plánov rozvoja najmenej rozvinutých okresov prostredníctvom zdrojov z európskych štrukturálnych a investičných fondov (C.2),
- preskúmať ďalšie možnosti zvýhodnenia žiadateľov z najmenej rozvinutých okresov o poskytnutie prostriedkov pomoci z európskych štrukturálnych a investičných fondov v súlade s usmerneniami európskych štrukturálnych a investičných fondov (C.3),
- zmeniť podmienky realizácie projektov s podporou európskych štrukturálnych a investičných fondov a programu cezhraničnej spolupráce zaradených do Akčných plánov rozvoja najmenej rozvinutých okresov v príručkách pre prijímateľov pomoci tak, aby zohľadňovali dobrovoľne prijaté záväzky na uplatňovanie prvkov sociálneho verejného obstarávania, predovšetkým pokiaľ ide o projekty s verejným využitím (C.4),
- iniciovať národné projekty, resp. tzv. globálne granty v rámci jednotlivých operačných programov zahrňujúce najmenej rozvinuté okresy ako implementačné územie modelových riešení (C.5).

(z uznesenia č. 476/2015)

- v rámci EŠIF možnosť nastavenia osobitných výziev pre žiadateľov z NRO, alebo pridelovania bodov v rámci hodnotiacich a výberových kritérií podľa miery rozvinutosti regiónov v procese schvaľovania žiadostí o nenávratný finančný príspevok (C.1),
- v maximálnej možnej miere využívať možnosti zálohových platieb a predfinancovania v súlade so Systémom finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu na programové obdobie 2014-2020 (C.2),
- zabezpečiť prípravu schémy na podporu nových a začínajúcich MSP v NRO prostredníctvom Operačného programu Výskum a inovácie formou nenávratnej finančnej pomoci s dôrazom na znevýhodnené sociálne skupiny (C.4),
- realizovať opatrenia na zvýšenie využívania finančných a nefinančných nástrojov SBA na podporu podnikania v NRO (C.5),
- realizovať opatrenia na podporu zapájania verejného sektora NRO do projektov medziregionálnej spolupráce (C.6),
- zabezpečiť, aby v NRO bola na obstaranie nájomných bytov možnosť poskytnúť dotáciu pri bytoch bežného štandardu až do výšky 50 % a pri bytoch nižšieho štandardu až do výšky 85 % z oprávnených nákladov (C.7),

- zabezpečiť vypracovanie kritéria, podľa ktorého žiadosti o poskytnutie dotácií na rozvoj bývania predložené mestami a obcami z NRO získajú pozitívne hodnotenie vo výške +100 bodov (C.8),
- zohľadňovať žiadosti o úvery zo ŠFRB z NRO tak, aby v prípade poskytnutia úveru bol mestám a obciam pri obstarávaní nájomných bytov poskytnutý úver s nulovou úrokovou sadzbou (C.9),
- podporiť vypracovanie projektových dokumentácií potrebných k výstavbe cyklistických komunikácií v NRO (C.15),
- podporovať v NRO zriaďovanie a prevádzku turistických autobusov (spojov) spájajúcich strediská cestovného ruchu, vydávanie turistických zľavových kariet, výstavbu a rekonštrukciu ciest a parkovísk smerujúcich do stredísk cestovného ruchu, propagáciu a prezentáciu atraktivít a aktivít cestovného ruchu realizovaných prostredníctvom samospráv a neziskových organizácií (C16),
- zabezpečiť prípravu národného projektu Cesta na trh práce pozostávajúceho z aktivít: (1) Podpora vytvárania pracovných miest u verejných zamestnávateľov – pre nezamestnaných s dobou evidencie ako UoZ už od 3 mesiacov sa poskytne finančný príspevok vo výške 95 % ceny práce, maximálne 540,80 eura príspevok na úhradu časti nevyhnutných nákladov súvisiacich s výkonom práce, (2) Podpora vytvárania pracovných miest u zamestnávateľov – podpora 80 % ceny práce do maximálnej výšky 540,80 EUR počas 12 mesiacov, alebo – v prípade verejnoprospešných podnikov na dobu 18 mesiacov, (3) Zamestnám sa sám v poľnohospodárskej prvovýrobe – príspevok pre UoZ, ktorí začnú podnikat' ako SZČO, v maximálnej výške 5 600 EUR, (4) Poskytovanie príspevku na dochádzanie za prácou po dobu 12 mesiacov v závislosti od vzdialenosti od miesta bydliska, (5) Poskytovanie individualizovaných služieb pre UoZ posilnením personálnych kapacít odborných poradcov na úradoch práce (C.18),
- zabezpečiť vyhlásenie dopytového projektu na podporu regionálnej a lokálnej zamestnanosti – dotácie na časť mzdových nákladov a podpora, poradenstvo a vedenie pri zakladaní a prevádzkovaní subjektov sociálnej ekonomiky (C.19),
- zabezpečiť informačné a vzdelávacie aktivity (v oblasti životného prostredia) pre obce a ostatných partnerov územnej spolupráce za účelom rozvíjať regióny regiónov (C.24),
- zabezpečiť realizáciu projektov a aktivít v oblasti vodného hospodárstva v NRO (C.25),
- zabezpečiť realizáciu projektov v oblasti životného prostredia v NRO, a to najmä: odstraňovanie invazívnych druhov rastlín; podporu zelenej infraštruktúry v krajine; podporu zachovania biodiverzity a funkčnosti ekosystémov; manažmentu biotopov; starostlivosti o mestskú zeleň; pomocných prác pri odstraňovaní nelegálnych skládok odpadu; pomocných aktivítach a činnostiach pri budovaní a údržbe náučných chodníkov, poskytovania služieb v informačných centrách, pri budovaní geoparkov a projektov ekologického cestovného ruchu (vrátane cezhraničných projektov) (C.26),
- zabezpečiť uplatňovanie schémy štátnej pomoci pre zamestnávanie znevýhodnených a značne znevýhodnených osôb v oblasti pôdohospodárstva (C.27),
- umožniť prenájom poľnohospodárskej pôdy v správe SPF pre mladých, začínajúcich, poľnohospodárskych podnikateľov, v zmysle Konceptie podpory pre malých, mladých a rodinných farmárov (C.28),
- poskytnúť súčinnosť obciam a ďalším subjektom územnej samosprávy pri odovzdávaní znalostí, skúseností a transfere špecifického know-how v oblasti pôdohospodárstva a rozvoja vidieka v NRO (C.29),
- vytvoriť podmienky na zapojenie UoZ, predovšetkým v NRO, do prác na čistení a základnej obnove hydromelioračných kanálov a priepustov v správe štátneho podniku

Hydromeliorácie, ktoré nebudú súčasťou investičného projektu revitalizácie hydromelioračných sústav (C.30),

- vytvoriť podmienky na zapojenie UoZ, predovšetkým v NRO, do prác na úprave drobných vodných tokov a na výkone pomocných prác pri prebierkach a pri čistkách lesov v správe štátneho podniku Lesy SR (C.31),
- zabezpečiť podporu tvorby elokovaných pracovísk stredných odborných škôl v NRO, ktoré zvyšujú začlenenie detí zo sociálne znevýhodneného prostredia do ďalšieho výchovno-vzdelávacieho procesu a zvyšujú uplatniteľnosť absolventov na trhu práce (C.32),
- zabezpečiť podporu zapájania základných a stredných škôl do národných projektov z OP ĽZ, najmä so zreteľom na žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia v NRO (C.33),
- pripraviť zvýšenie paušálu na žiaka v systéme duálneho vzdelávania pre NRO (C.34),
- zohľadniť NRO pre pilotovanie národných projektov z OP ĽZ na podporu žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (C.35),
- zohľadniť odstraňovanie havarijných stavov na školách v NRO (C.37),
- zabezpečiť zvýšenie dotácie na žiaka pre využívanie rekreačných zariadení v NRO o 50 EUR (C.38),
- odporúča umiestňovať verejné investície do NRO (D.1).

V. Zoznam skratiek

COVaP	Centrum odborného vzdelávania a prípravy
ERDF	European Regional Development Fund (Európsky fond regionálneho rozvoja)
ESF	Európsky sociálny fond
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EZÚS	Európske zoskupenie územnej spolupráce
FO	fyzické osoby
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
MAS	Miestna akčná skupina
MDV SR	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MSP	malé a stredné podniky
MŠ	materská škola
MŠVVŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NP	Národný projekt
NRO	najmenej rozvinutý okres
OP	Operačný program
OP KŽP	Operačný program Kvalita životného prostredia
OP EZ	Operačný program Ľudské zdroje
OP VaI	Operačný program Výskum a inovácie
PO	právnické osoby
PRV	Program rozvoja vidieka
BBSK	Banskobystrický samosprávny kraj
RIS	Regionálne informačné stredisko
RIÚS	Regionálna integrovaná územná stratégia
RP	regionálny príspevok
SARIO	Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu
SIEA	Slovenská inovačná energetická agentúra
SIH	Slovenský investičný holding
SOŠ	Stredná odborná
SR	Slovenská republika
SŠ	stredná škola
SÚS	subjekty územnej spolupráce
SZČ	samostatná zárobková činnosť
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
ŠOP SR	Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
ŠR	štátny rozpočet
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
UoZ	uchádzač o zamestnanie
ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
ÚPSVR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
VÚC	vyšší územný celok
ZOS	zariadenie opatrovateľskej služby

Príloha č. 1

Tabuľka č. 9 Podiel domácností napojených na technickú infraštruktúru

Názov obce	Verejný vodovod	Kanalizácia	ČOV	Rozvod plynu	Pevné internetové pripojenie
Ábelová	Áno 95%	Nie	Nie	Nie	Nie
Belina	Áno 40%	Áno 40%	Áno 15%	Áno 60%	Nie
Biskupice	Áno 50%	Áno 50%	Nie	Áno 87%	Áno
Boľkovce	Áno 60%	Nie	Nie	Áno 70%	Áno
Budiná	Áno 30%	Nie	Nie	Nie	Nie
Bulhary	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Buzitka	Áno - nekolaudovaný	Áno – nekolaudované	Áno - nekolaudované	Áno 90%	Nie
Čakanovce	Áno – nefunkčný	Nie	Nie	Áno 80%	Áno
Čamovce	Áno 42%	-	-	Áno 30%	nie
Divín	Áno 85%	Áno 90%	Áno 100%	Áno 87%	Nie
Dobroč	Áno 10%	Nie	Nie	Áno 60%	nie
Fišakovo	Áno 95%	Áno 91 %	Áno 91%	Áno 97%	100%
Fišakovské Kováče	Nie	Nie	Nie	Áno 60%	nie
Gregorova Vieska	Realizuje sa	Nie	Nie	Nie	Nie
Halič	Áno 90%	Áno 90%	Áno 90%	Áno 90%	Áno
Holiša	Realizuje sa	Nie	Nie	Áno	Áno
Jelšovec	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Kalonda	Áno	Nie	Nie	Nie	Áno
Kotmánová	Nie	Nie	nie	Áno 80%	Nie
Lehôtka	Áno	Nie	Nie	Nie	Nie
Lentvora	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Lipovany	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie

Lovinobaňa	Áno 95 %	Áno 50%	Áno 50%	Áno 95%	Nie
Ľuboreč	Áno 46%	Nie	Nie	Nie	Nie
Lučenec	Áno 85%	Áno 87%	Áno 100%	Áno 83%	Áno 100%
Lupoč	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Mašková	Áno 30%	Nie	Nie	Nie	Nie
Mikušovce	Áno 90%	Nie	Nie	Áno 60%	Nie
Mučín	Nie	Nie	Nie	Áno 80%	Nie
Mýtna	Áno	Nie	Nie	Áno 80%	Nie
Nitra nad Ipľom	Nie	Nie	Nie	Áno	Áno
Nové Hony	Nie	Nie	Nie	Áno	Nie
Panické Dravce	Nie	Áno	Áno	Áno	Nie
Píla	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Pinciná	Vo výstavbe	Nie	Nie	Nie	Nie
Pleš	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Podrečany	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie
Políchno	Áno	Nie	Nie	Nie	Áno
Praha	Áno 90%	Nie	Nie	Nie	Nie
Prša	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Radzovce	Rozostavaný	Stav rozhodovania	Stav rozhodovania	Áno 80%	Telekom 40%, Regiotel Fiľakovo 60%
Rapovce	Áno 70%	Realizuje sa	Realizuje sa	Áno	Áno 90%
Rátka	Nie	Nie	Nie	Nie	Áno
Ružiná	Áno 80%	Áno 80%	Áno 80%	Áno 80%	Áno 80%
Stará Halič	Áno	Realizuje sa	Áno	Áno	Nie
Šávoľ	Áno	Nie	Nie	Áno	Áno
Šiatorská Bukovinka	Nie	Nie	Nie	Nie	Áno
Šíd	Áno 85%	Áno 5%	Áno 5%	Áno 85%	Nie

Šurice	Áno 95%	Nie	Nie	Áno 75%	Áno
Točnica	Áno 85%	Nie	Nie	Áno 80%	Nie
Tomášovce	Áno 70%	Áno 60%	Áno	Áno	Nie
Trebeľovce	Áno	Nie	Nie	Áno	Nie
Trenč	Áno	Áno	Áno	Nie	áno
Tuhár	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie
Veľká nad Ipľom	Nie	Nie	Nie	Áno	áno
Veľké Dravce	Nie	Nie	Nie	Áno 100%	Áno 100%
Vidiná	Áno	Áno	Áno	Áno	áno

Zdroj: RRA Lučenec 2014